EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 16.7.2025
COM(2025) 547 final

2025/0221 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope za obdobje 2028–2034, spremembi Uredbe (EU) 2024/1679 in razveljavitvi Uredbe (EU) 2021/1153

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

Komisija je 16. julija 2025 sprejela predlog naslednjega večletnega finančnega okvira za obdobje po letu 2027, ki vključuje finančna sredstva v višini 81 428 000 000 EUR za Instrument za povezovanje Evrope (IPE) za naložbe v vseevropska omrežja prometne in energetske infrastrukture, vključno s projekti na področjih vojaške mobilnosti in obnovljivih virov energije. Namen tega predloga je določiti pravno podlago za IPE za obdobje 2028–2034.

• Razlogi in cilji

EU za dosego pametne, trajnostne in vključujoče rasti potrebuje sodobno, visokozmogljivo in odporno infrastrukturo, ki bo prispevala k povezovanju in integraciji prometnega in energetskega sektorja po vsej EU in vseh njenih regijah. Te povezave so ključne za prosti pretok oseb, blaga, kapitala in storitev.

Vseevropska prometna in energetska omrežja:

- olajšujejo čezmejne povezave,
- zagotavljajo varnost EU,
- povečujejo konkurenčnost evropskega socialnega tržnega gospodarstva,
- prispevajo k boju proti podnebnim spremembam ter
- odpravljajo izolacijo in spodbujajo večjo ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo.

Visokozmogljiva vseevropska omrežja so potrebna tudi za povečanje odpornosti in vojaške pripravljenosti EU.

Brezhibne prometne in energetske povezave po vsej Evropi bodo prispevale k uspehu enotnega trga. Vsem evropskim državljanom in podjetjem bodo zagotovile oprijemljive koristi, saj jim bodo omogočile učinkovitejše in bolj trajnostno potovanje, pošiljanje blaga ter dostop do varne, cenovno dostopne in razogljičene energije.

V ta namen IPE podpira naložbe v prometno in energetsko infrastrukturo z razvojem vseevropskih omrežij ter v čezmejne projekte na področju obnovljivih virov energije. Glede na vse večja tveganja, povezana z naravnimi in tehnološkimi nevarnostmi, spreminjajoče se varnostne grožnje in druge motnje je bistveno zagotoviti, da naložbe v okviru IPE temeljijo na tveganjih in da so odporne na nesreče v skladu s cilji strategije EU za Unijo pripravljenosti.

IPE se osredotoča na projekte z največjo dodano vrednostjo za EU in spodbuja naložbe v projekte s čezmejnim učinkom ter vseevropske interoperabilne sisteme, ki jih je treba financirati tudi po letu 2027. Z zagotavljanjem podpore čezmejnim projektom neposredno na ravni EU pomaga premagovati težave pri usklajevanju, ki izhajajo iz projektov, povezanih z več območji pravne pristojnosti. S svojim učinkovitim načinom delovanja obravnava nedelovanje trga ter z uporabo celotnega nabora orodij, ki so na voljo v skladu s finančno uredbo, pomaga spodbuditi nadaljnje naložbe in financiranje iz drugih virov, kot so nacionalni proračuni, nacionalni sistemi tarif za energijo in zasebni sektor.

Cilj IPE na področju prometa je prispevati k dokončanju vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T), s poudarkom na dokončanju jedrnega in razširjenega jedrnega omrežja do let 2030 in 2040. Razvoj vseevropskega multimodalnega prometnega omrežja je ključni pogoj za rast in trajnostnost v Evropi – od vstopnih točk, tj. pristanišč, do osnovnih kopenskih povezav, potrebnih za enotni trg in povezljivost regij. V tem okviru se bo IPE osredotočil zlasti na infrastrukturne projekte z močno čezmejno razsežnostjo, kot je projekt Rail Baltica, bazni predor Brenner, celinska plovna pot Sena–Šelda, Brno–Bratislava, Solun–Bukarešta ali razvoj povezav pristanišč TEN-T z zaledjem.

IPE ob tesnem usklajevanju z Evropskim skladom za konkurenčnost ter načrti za nacionalna in regionalna partnerstva načrti podpira tudi interoperabilno, varno in pametno mobilnost v omrežju TEN-T (na primer z uvajanjem evropskih sistemov za upravljanje prometa, kot je evropski sistem za upravljanje železniškega prometa ali rečne informacijske storitve za celinske plovne poti, ali po potrebi z zagotavljanjem njihove medsebojne povezanosti preko interoperabilnosti, standardov ali uporabniških terminalov in povezave z vesoljskimi sistemi EU, kot so Galileo, EGNOS in IRIS[2], za določanje položaja, navigacijo in določanje časa oziroma za varno povezljivost) ter pomaga EU pri prehodu na trajnostno, razogljičeno mobilnost (na primer z zagotavljanjem oskrbe z električno energijo z obale za plovila v pristaniščih TEN-T).

IPE lahko vlaga tudi v čezmejne povezave s tretjimi državami, ki izvajajo razširitev koridorjev TEN-T na države kandidatke. To je bilo na primer storjeno v obdobju 2021–2027 za povezave z Ukrajino in Moldavijo, s čimer se je izboljšalo delovanje solidarnostnih pasov, hkrati pa so se začela pripravljalna dela za uskladitev tirne širine v teh dveh državah s standardom EU. Čeprav je bilo to upravičeno zaradi krize, ki je sledila ruski vojni agresiji proti Ukrajini, in v pričakovanju njihovega tesnejšega vključevanja na trg EU, take naložbe odvračajo sredstva od projektov na ozemlju Unije.

Če čezmejni projekti TEN-T ne bodo zaključeni, bo podaljšanje potovalnega časa in povečanje stroškov prevoza za potnike ter blago povzročilo gospodarske izgube zaradi zmanjšane skupne produktivnosti in počasnejše rasti trgovine znotraj EU. To bo pomenilo zmanjšanje BDP za –0,4 % leta 2030 in za –0,8 % leta 2050 v primerjavi s scenarijem, v katerem so čezmejni projekti TEN-T dokončani. Zaposlenost v državah članicah bi se prav tako zmanjšala za –0,08 % leta 2030 in za –0,13 % leta 2050 glede na izhodiščni scenarij[1].

IPE bi moral zagotavljati tudi sredstva EU za izvajanje civilno-vojaških prometnih projektov z dvojno rabo, da bi se omogočila nemotena vojaška mobilnost po vsej EU. Sedanja prometna infrastruktura v EU (vključno s TEN-T) ne omogoča obsežnih premikov vojakov ter težke opreme in materiala v kratkem času. To je bistveno za evropsko varnost in obrambo, kot je potrjeno v „Skupni beli knjigi o prihodnosti evropske obrambe Pripravljenost 2030“, sprejeti 19. marca 2025. IPE prispeva tudi k splošnemu cilju „evropske strategije za unijo pripravljenosti“, tj. ustvariti varno in odporno Unijo, da se ohranijo ključne funkcije družbe v vseh okoliščinah.

EU je določila štiri prednostne multimodalne koridorje za vojaško mobilnost, ki zajemajo železnico, ceste, reke, morje in zrak in za katere so potrebne znatne in nujne naložbe za

[1] Evropska komisija: Generalni direktorat za mobilnost in promet, Schade, W., Khanna, A., Mader, S., Streif, M., et. al., *Support study on the climate adaptation and cross-border investment needs to realise the TEN-T network* (Podporna študija o potrebah po prilagajanju podnebnim spremembam in čezmejnih naložbah za vzpostavitev omrežja TEN-T), Urad za publikacije Evropske unije, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2832/7839720.

olajšanje premikov vojaških enot in opreme. Ti vključujejo širitev železniških predorov, utrditev cestnih in železniških mostov ter širitev pristaniških in letaliških terminalov. Skupaj z državami članicami in vojaško skupnostjo so bile določene prednostne naložbe za odpravo najnujnejših ozkih grl (t. i. žariščnih točk).

IPE bo kot ključno orodje za dokončanje energetske unije zagotovil financiranje za dve vrsti čezmejnih energetskih projektov:

- projekte energetske infrastrukture v sektorjih prenosa električne energije, vodika in ogljikovega dioksida, ki imajo pomemben čezmejni vpliv in jim je bil v skladu z uredbo TEN-E dodeljen status projekta skupnega interesa ali projekta vzajemnega interesa;
- čezmejne projekte na področju obnovljivih virov energije, ki temeljijo na sporazumu o sodelovanju med državami članicami v skladu z direktivo o obnovljivih virih energije.

Ti projekti so ključni za (i) izboljšanje varnosti oskrbe z energijo v EU in sosednjih tretjih državah, (ii) razogljičenje energetskega sistema, (iii) lažje vključevanje obnovljivih virov energije na kopnem in na morju, (iv) boljše povezovanje energetskih trgov ter (v) omogočanje dostopa do cenovno dostopne energije za gospodinjstva in podjetja v Evropi, s čimer prispevajo h konkurenčnosti evropskega gospodarstva in blaginji ljudi.

Svet je v svojih sklepih o spodbujanju trajnostne infrastrukture elektroenergetskega omrežja, ki jih je 30. maja 2024 odobril Svet za promet, telekomunikacije in energijo, priznal, „da potrebe po naložbah v elektroenergetska omrežja na ravneh prenosa in distribucije še nikoli do zdaj niso bile tako velike, da se zagotovi visoko povezani, integrirani in sinhronizirani evropski elektroenergetski sistem“, ter Komisijo pozval, „naj poišče načine za povečanje skupnih naložb za infrastrukturo elektroenergetskih omrežij“ in poudaril, „da je potreben trden IPE, da bi se ustrezno odzvali na in podprli povečane potrebe po naložbah v projekte razvoja kopenskih in morskih omrežij“.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi**

Splošni cilj IPE je z omogočanjem ali pospeševanjem naložb v projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa ter podpiranjem čezmejnega sodelovanja na področju proizvodnje energije iz obnovljivih virov podpirati doseganje ciljev politik EU v prometnem in energetskem sektorju v zvezi z vseevropskimi omrežji in čezmejnim sodelovanjem na področju energije iz obnovljivih virov.

V prometnem sektorju IPE s pripravljalnimi študijami prispeva k dolgoročnim ciljem EU za dokončanje jedrnega omrežja TEN-T do leta 2030[2], dokončanja razširjenega jedrnega omrežja do leta 2040 in, kjer je ustrezno, napredka pri dokončanju celovitega omrežja TEN-T do leta 2050. Naslednji večletni finančni okvir (VFO) bo odločilen zlasti za dokončanje jedrnega omrežja.

Naložbe, financirane iz IPE, podpirajo tudi prehod na čisto, interoperabilno in multimodalno mobilnost. IPE pomaga tudi pri razvoju evropskega železniškega omrežja za visoke hitrosti,

[2] Uredba (EU) 2024/1679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja, spremembi uredb (EU) 2021/1153 in (EU) št. 913/2010 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1315/2013 (UL L, 2024/1679, 28.6.2024, http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj.

namenjenega povezovanju glavnih mest EU (tudi z nočnimi vlaki), ter pospeševanju železniškega tovornega prometa.

V energetskem sektorju IPE dopolnjuje okvir vseevropskih energetskih omrežij (TEN-E) ter izbor projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa. V skladu z uredbo TEN-E se za naložbe v te projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa uporablja naslednji postopek v treh korakih. Prvič, trg bi moral imeti prednost pri naložbah. Drugič, če naložb ne bi zagotovil trg, bi bilo treba raziskati regulativne rešitve in po potrebi zadevni regulativni okvir prilagoditi. Tretjič, če prva dva koraka ne zadostujeta za zagotovitev potrebnih naložb pri projektih skupnega interesa, se lahko kot zadnja možnost upravičenim projektom skupnega interesa dodelijo nepovratna sredstva IPE. IPE dopolnjuje tudi mehanizme sodelovanja iz direktive o energiji iz obnovljivih virov, kot so statistični prenosi, skupni projekti ali skupni programi podpore.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Prometno in energetsko infrastrukturo ter proizvodnjo energije bodo v različni meri podpirali različni finančni programi in instrumenti EU, vključno z IPE, načrti za nacionalna in regionalna partnerstva, Evropskim skladom za konkurenčnost, programom Obzorje Evropa ter instrumentom Globalna Evropa.

Pomembno je, da se različni programi in instrumenti EU za financiranje čim bolj učinkovito uporabijo ter s tem čim bolj povečata dopolnjevanje in dodana vrednost naložb, ki jih podpira EU. To bi bilo treba doseči z novo strukturo VFO, in sicer z ohranjanjem skladnosti med ustreznimi programi EU, preprečevanjem prekrivanj in osredotočanjem na naložbe z visoko dodano vrednostjo EU.

V tem okviru bi se moral IPE osredotočiti na podporo (i) projektom s čezmejno razsežnostjo v omrežjih TEN-T in TEN-E, (ii) projektom za nemoteno vojaško mobilnost po vsej EU ter (iii) projektom sodelovanja na področju energije iz obnovljivih virov. Naložbe v omrežje TEN-T v okviru načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva bi morale dopolnjevati naložbe v okviru IPE.

Razširitev koridorjev TEN-T na države kandidatke ter prometne in energetske infrastrukture v tretjih državah bi bilo treba podpreti ob tesnem usklajevanju z instrumentom Globalna Evropa.

Posebna prizadevanja bodo usmerjena v učinkovit postopek soustvarjanja med raziskavami in inovacijami ter IPE, zlasti za razogljičenje vseh načinov prevoza, pa tudi za energijo. V okviru programa Obzorje Evropa se bo še naprej zagotavljala podpora za raziskave in inovacije na področju prometa in energije. Evropski sklad za konkurenčnost bo zajemal širitev in uvajanje najsodobnejših inovativnih rešitev za razogljičenje, digitalizacijo, trajnostnost in odpornost prometa in energije (npr. nova generacija evropskega sistema upravljanja zračnega prometa, ki ga podpirajo umetna inteligenca in tehnologije v oblaku, civilno-vojaška dvojna raba in brezemisijski trajekt prihodnosti). Zlasti bi moral določiti najboljšo kombinacijo zasebnega in javnega kapitala za take naložbe.

Ukrepe IPE bi bilo treba uporabljati za reševanje nedelovanja trga ali suboptimalnih razmer za naložbe, in sicer sorazmerno, ne da bi podvajali ali izrivali zasebno financiranje, in z jasno

dodano vrednostjo EU. V zvezi s tem se lahko ukrepi IPE ter unije prihrankov in naložb[3] medsebojno podpirajo, saj je lahko javno financiranje učinkovito pri zmanjševanju tveganja velikih infrastrukturnih projektov in privabljanju zasebnih naložb v EU, kar ustvarja pomemben učinek vzvoda. Hkrati lahko vse večja razpoložljivost učinkovitih kolektivnih naložbenih podjemov, kot so evropski dolgoročni investicijski skladi (ELTIF), učinkovito spodbuja dolgoročne naložbe institucionalnih in drugih zasebnih vlagateljev v infrastrukturne projekte ter tako dopolnjuje in povečuje sredstva, ki so na voljo iz IPE. To bo zagotovilo tudi skladnost ukrepov programa in pravil EU o državni pomoči, vključno z večdržavnimi projekti, kot so pomembni projekti skupnega evropskega interesa, ter preprečevalo neutemeljeno izkrivljanje konkurence na enotnem trgu.

Prometne in energetske cilje Unije je treba doseči na način, ki zagotavlja konkurenčnost, gospodarsko rast, kohezijo in varnost ter je skladen s podnebno in okoljsko politiko. Z naložbami bi bilo treba podpreti doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2050, preprečevati izgubo biotske raznovrstnosti ter zmanjšati ali odpraviti onesnaževanje v skladu s politiko in zakonodajo EU. V projekte bi bilo mogoče po potrebi vključiti sonaravne rešitve, saj lahko pogosto okrepijo odpornost proti podnebnim spremembam, so stroškovno učinkovite in prinašajo koristi družbi.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Vseevropska omrežja so obravnavana v členu 170 PDEU, ki določa: „[…] Unija […] prispeva k vzpostavitvi in razvoju vseevropskih omrežij na področju prometne, telekomunikacijske in energetske infrastrukture.“

Pravica EU, da deluje na področju financiranja infrastrukture, je določena v členu 171 PDEU, ki določa, da Unija „lahko podpira projekte skupnega interesa, ki jih podpirajo države članice, […] zlasti s študijami izvedljivosti, kreditnimi garancijami ali subvencioniranjem obrestnih mer“.

Člen 172 PDEU določa, da „Evropski parlament in Svet sprejmeta smernice in druge ukrepe, navedene v členu 171(1), po rednem zakonodajnem postopku ter po posvetovanju z Ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij“.

Čezmejno sodelovanje na področju energije iz obnovljivih virov je zajeto v členu 194(1) PDEU, ki določa, da so: „[p]ri vzpostavitvi in delovanju notranjega trga in ob upoštevanju potrebe po ohranitvi in izboljšanju okolja [...] cilji energetske politike Unije v duhu solidarnosti med državami članicami: (a) zagotoviti delovanje energetskega trga; (b) zagotoviti zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji; (c) spodbujati energijsko učinkovitost in varčevanje z energijo ter razvijanje novih in obnovljivih virov energije;“.

V ta namen, kot je določeno v členu 194(2) PDEU, „Evropski parlament in Svet po rednem zakonodajnem postopku določita ukrepe, potrebne za doseganje ciljev iz [člena 194(1)].“

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

[3] COM(2025) 124 final.

Zaradi obsega in vrste težav, ki jih obravnava IPE, je posebno potrebno ukrepanje EU, saj se težave po naravi nanašajo na celotno EU in se lahko učinkoviteje rešijo na ravni EU, kar prinaša na splošno večje koristi, pospešuje izvajanje in zmanjšuje stroške, če Komisija usklajuje ukrepe držav članic.

Financiranje EU je tudi ustrezno sredstvo za reševanje finančnih izzivov, s katerimi se običajno soočajo čezmejni projekti. Zaradi neenakomerne porazdelitve koristi in stroškov projektov med različnimi zadevnimi državami članicami je financiranje teh projektov zgolj iz nacionalnih virov oteženo.

- **Sorazmernost**

Predlog je skladen z načelom sorazmernosti in spada v obseg ukrepanja na področju vseevropskih omrežij, kot je opredeljeno v členu 170 PDEU in členu 194 PDEU za čezmejne projekte na področju energije iz obnovljivih virov. Ukrep, ki se predvideva v tem predlogu, je posebej omejen na razsežnost prometne in energetske infrastrukture na ravni EU ter čezmejno uporabo obnovljivih virov energije.

- **Izbira instrumenta**

Zakonodajni instrument in vrsta ukrepa (tj. financiranje) sta določena v PDEU, ki je pravna podlaga za IPE in določa, da se lahko naloge, prednostni cilji in organizacija vseevropskih omrežij določijo v uredbah.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Naknadna ocena IPE za obdobje 2014–2020 in vmesna ocena IPE za obdobje 2021–2027 se izvajata vzporedno, delo pa dobro napreduje.

Za IPE za obdobje 2014–2020 so se v prometnem sektorju vsi sporazumi o nepovratnih sredstvih iztekli konec leta 2024, projekti pa so v postopku zaključevanja. Doslej je bila zaključena več kot polovica projektov. Stopnja črpanja teh sredstev znaša 91,3 % dodeljenega proračuna v primerjavi z zneskom zadnjega veljavnega sporazuma o nepovratnih sredstvih. Glede na to visoko stopnjo črpanja so bili pri velikem deležu zaključenih projektov doseženi cilji, določeni v sporazumu o nepovratnih sredstvih (na primer: napredek pri vzpostavljanju čezmejnih odsekov, uvedba evropskega sistema za upravljanje železniškega prometa, izboljšane povezave pristanišč z zaledjem, izboljšane celinske plovne poti itd.).

Portfelj v okviru IPE za obdobje 2014–2020 v energetskem sektorju je obsegal 149 ukrepov, od katerih je 141 že zaključenih. Približno osem ukrepov, vključno z velikimi gradbenimi projekti v sektorju električne energije, je še v teku. Skupni finančni napredek celotnega portfelja IPE-1 je konec leta 2024 znašal 58 %.

Večina proračuna za promet in večji delež proračuna za energijo v okviru sedanjega IPE za obdobje 2021–2027 sta bila dodeljena projektom. Proračun IPE – promet za vojaško mobilnost (1,7 milijarde EUR) je bil dodeljen predčasno po obsežni invaziji Rusije na Ukrajino in je v celoti dodeljen. Zadnja sredstva so bila dodeljena v začetku leta 2024, zato za preostala štiri leta sedanjega VFO ni več sredstev. Do konca leta 2024 je bilo zaključenih nekaj projektov (npr. infrastruktura za alternativna goriva, varna in varovana parkirišča). V okviru IPE – energija je bilo na prvem seznamu projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa izbranih približno 166 projektov, od katerih jih je bilo 41 izbranih za

financiranje v okviru razpisa za leto 2024, kar kaže na znatne potrebe po financiranju čezmejne energetske infrastrukture.

Ker so naložbe v infrastrukturo dolgoročen proces, je še prezgodaj za merjenje rezultatov IPE za obdobje 2021–2027. IPE je zagotovil 1,5 milijarde EUR nepovratnih sredstev podpore, s čimer se je okrepila čezmejna povezljivost med EU in Ukrajino, hkrati pa so se povečale zmogljivosti preko solidarnostnih pasov in koridorjev TEN-T.

Predhodne ugotovitve v okviru obeh ocenjevanj IPE potrjujejo, da je bil program do zdaj uspešen. Zasnova instrumenta je primerna za odpravo preteklega pomanjkanja financiranja čezmejne infrastrukture z visoko dodano vrednostjo EU, saj s posebnim instrumentom zagotavlja namenska sredstva za te projekte. Instrument je skladen je z drugimi instrumenti in politikami EU, zlasti na področju razogljičenja in okoljske trajnostnosti. Njegov model upravljanja (z uporabo konkurenčnih razpisov za zbiranje predlogov in neposrednim upravljanjem nepovratnih sredstev preko centralizirane agencije) je ustrezen za obravnavo potreb programa in zagotavlja enake pogoje za prijavitelje.

Financiranje IPE se dosledno šteje za nujno, saj omogoča izvajanje ključnih prometnih projektov, ki bi se sicer soočali z znatnimi zamudami, zmanjšanim obsegom ali pa se zaradi nezadostnega nacionalnega ali zasebnega financiranja sploh ne bi izvedli. IPE poleg neposredne finančne podpore zagotavlja tudi znaten finančni vzvod, saj privablja dodatni javni in zasebni kapital in je strateškega pomena za naložbe.

Najnovejši podatki o številu in vrednosti ukrepov, financiranih po temah in podprogramih, ter izjava o smotrnosti programa za IPE za obdobje 2021–2027 kažejo, da je IPE prav tako na dobri poti, da doseže večino svojih ciljev rezultatov, pri čemer je zelo uspešen pri doseganju pričakovanih rezultatov. Čeprav bo za uresničitev vseh rezultatov in učinkov potreben čas, sedanji potek programa kaže, da je mogoče pričakovati pozitivne rezultate v skladu z njegovimi cilji.

Kot je določeno v členu 22(4) Uredbe (EU) 2021/1153 o vzpostavitvi IPE,[4] ki je trenutno v veljavi, bo Komisija jeseni letos objavila poročilo o napredku pri izvajanju programa v obdobju 2021–2024. Za vsak sektor bo predstavila: različne razpise za zbiranje predlogov, glavna področja naložb in kako se je IPE lahko odzval na nedavne krize.

- **Posvetovanja z deležniki**

Vrsta javnih posvetovanj, ki so zajemala celoten spekter prihodnjega financiranja EU, se je začela 12. februarja in potekala do 6. maja 2025. Na enem od posvetovanj so se obravnavali skladi EU, ki se izvajajo skupaj z državami članicami in regijami ter zajemajo vseevropska omrežja, kohezijsko politiko, skupno kmetijsko politiko, ribiško politiko, pomorsko politiko in notranje zadeve.

V zvezi z vseevropskimi omrežji deležniki poudarjajo odločilen pomen ohranitve namenskega instrumenta na ravni EU za prometno infrastrukturo (kot je IPE), ki je ločen od nacionalnih naložbenih sredstev.

[4] Člen 22(4) Uredbe (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014 (Besedilo velja za EGP).

Javni organi iz srednje in vzhodne Evrope zagovarjajo namensko podporo EU za nadgradnjo in razširitev ključnih koridorjev TEN-T ter pri tem navajajo zamude pri elektrifikaciji, ozka grla v tovorni zmogljivosti in vrzeli v multimodalni povezljivosti. Poljski in romunski anketiranci na primer izpostavljajo potrebo po boljših povezavah med vzhodom in zahodom ter interoperabilnih sistemih signalizacije za izboljšanje čezmejne mobilnosti.

Na področju energije deležniki izpostavljajo več trajnih izzivov, ki zmanjšujejo učinkovitost in vključevalnost podpore EU za energetsko infrastrukturo. Javni organi iz Romunije, Poljske, Nemčije in Španije poudarjajo, da zastarela omrežna infrastruktura, zlasti na podeželskih območjih in območjih, odvisnih od premoga, predstavlja ozko grlo za uvajanje energije iz obnovljivih virov. Te regije pogosto nimajo zadostnih prenosnih zmogljivosti ali se soočajo z zamudami pri posodobitvi omrežja, kar vodi v zastoj projektov in neizpolnjevanje podnebnih ciljev. Regionalni in občinski akterji, zlasti iz Finske in baltskih držav, izražajo zaskrbljenost zaradi počasnega napredka čezmejnih povezovalnih daljnovodov in razdrobljenega načrtovanja med nacionalno ravnijo in ravnijo EU. To se šteje za slabitev odpornosti in interoperabilnosti evropskega energetskega sistema, zlasti v okviru geopolitičnih napetosti.

Od marca do maja 2025 je v organizaciji Komisije potekal evropski državljanski forum o novem evropskem proračunu, ki je državljanom omogočil, da se povežejo z institucijami EU in izrazijo svoje mnenje o postopku oblikovanja politik EU. Forum je vključeval tri srečanja, na katerih se je zbralo 150 naključno izbranih državljanov in državljank, in sicer srečanje, ki je potekalo v živo od 28. do 30. marca, drugo spletno srečanje (od 25. do 27. aprila) in zadnje tretje srečanje v Bruslju (od 16. do 18. maja). Udeleženci, ki so prišli iz vseh 27 držav EU in predstavljali raznolikost EU, so razpravljali o tem, kje bi lahko proračun EU Evropejcem prinesel največjo dodano vrednost, in poudarili pomen čezmejne infrastrukture, zlasti v prometu. Precejšnje število držav članic je med vmesnim pregledom sedanjega VFO leta 2024 zaprosilo za dodaten proračun za vojaško mobilnost zaradi izčrpanih sredstev IPE. Številne države članice ob upoštevanju splošnih geopolitičnih razmer in razvoja dogodkov na področju varnosti na sejah Sveta in v oblikah, povezanih z varnostjo in obrambo, tudi redno pozivajo, da se vojaška mobilnost določi kot prednostna naloga za naložbe EU v prometno infrastrukturo.

- **Ocena učinka**

Predlog je podprt z oceno učinka predhodno dodeljenih sredstev na nacionalni ravni v okviru VFO po letu 2027, ki je bila Odboru za regulativni nadzor predložena 7. julija 2025. Odbor je izdal mnenje 10. julija.

Ocena učinka se je osredotočila na zasnovo in področje uporabe načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva za izvajanje prihodnjih predhodno dodeljenih sredstev na nacionalni ravni. V zvezi z naložbami v vseevropski promet (vključno z vojaško mobilnostjo), energetsko infrastrukturo in čezmejno sodelovanje na področju energije iz obnovljivih virov sta bili ocenjeni dve možnosti financiranja čezmejnih projektov: izvajanje predhodno dodeljenih sredstev na nacionalni ravni ali namenski instrument za čezmejne projekte.

V oceni učinka so bile primerjane izkušnje, pridobljene pri izvajanju čezmejnih projektov v okviru sedanjih nacionalnih in regionalnih načrtov (npr. kohezijska politika, mehanizem za okrevanje in odpornost) ter izkušnje v okviru IPE. Za obe možnosti je bilo ocenjeno tudi upravno breme za organe držav članic in nosilce projektov ter obravnavana optimalna poraba sredstev EU.

V oceni učinka je bilo ugotovljeno, da bi bili z neposredno upravljano podporo EU zagotovljeni predvidljivost in stabilnost, ki sta potrebni za kompleksne čezmejne projekte. Z dodeljevanjem nepovratnih sredstev s konkurenčnim in postopnim pristopom bi se bilo mogoče osredotočiti na najbolj zrele projekte.

Tesnejše povezave med financiranjem EU in prednostnimi nalogami politike v okviru nacionalnih načrtov bi okrepile njihovo čezmejno razsežnost. Vendar bi bilo izvajanje čezmejnih infrastrukturnih projektov preko načrtov bolj kompleksno in dražje za organe držav članic in nosilce projektov. Za države članice bi bila uskladitev njihovih naložbenih programov s programi sosednjih držav dolgotrajen postopek, tako med pogajanji o prvotnem načrtu kot tudi v primeru morebitnih sprememb. Nemčija bi morala na primer svoj nacionalni načrt uskladiti z osmimi sosednjimi državami članicami, Madžarska pa s petimi. V primerih, ko postopek zamuja v eni ali več državah članicah, bi to lahko povzročilo posredne zamude. Komisija bi lahko ta prizadevanja za usklajevanje podprla (med pogajanji in z zagotavljanjem tehnične pomoči preko načrtov), vendar bi bilo breme za organe držav članic še naprej precejšnje. S tem bi se lahko tudi znatno povečalo upravno breme za nosilce projektov, ki bi morali svoje čezmejne projekte izvajati v okviru več nacionalnih načrtov ter poročati v okviru ločenih sistemov poročanja in revizije (po eden na državo članico).

Vendar je bilo v oceni učinka poudarjeno, da bi se lahko z načrti za nacionalna in regionalna partnerstva omogočile dopolnilne naložbe za čezmejne odseke in projekte, ki so velikega pomena za EU. Ti bi lahko vključevali odseke vseevropskih omrežij, ki so v nacionalnem interesu, in nekatere energetske projekte, kot so okrepitve nacionalnih omrežij, ki podpirajo čezmejne povezave. Ker bi se ti projekti izvajali na ozemlju ene same države članice, njihovo izvajanje ne bi povzročilo zgoraj navedenih dodatnih stroškov za čezmejne projekte, ki vključujejo več kot eno državo članico. Dodeljena sredstva za te projekte bi lahko bila zelo pomembna tudi v kombinaciji s financiranjem EU v okviru centralno upravljanih čezmejnih dražb za energijo iz obnovljivih virov (model dražbe kot storitve).

Z neposredno upravljano podporo EU bi bili zagotovljeni predvidljivost in stabilnost, ki sta potrebni za kompleksne čezmejne projekte. Z dodeljevanjem sredstev neposredno na ravni EU bi se lahko ohranila dolgoročna politična zavezanost strateškim projektom ter ustvarile zadostna gotovost, predvidljivost in stabilnost za druge vlagatelje. Neposredno upravljanje bi prav tako olajšalo usklajeno izvajanje projektov vojaške mobilnosti za nemoten in hiter prevoz vojakov in vojaške opreme po vsej EU.

Z dodeljevanjem nepovratnih sredstev s konkurenčnim in postopnim pristopom v okviru neposrednega upravljanja bi se zagotovila predvidljivost financiranja in bilo bi se mogoče osredotočiti na najbolj zrele projekte oziroma na najbolj zrele faze projektov. Poleg tega bi se lahko v primeru znatnih zamud med izvajanjem ali če so stroški projekta nižji od prvotno pričakovanih (na primer z uspešnimi postopki javnega naročanja), vsi zneski, ki jih upravičenci niso porabili, prerazporedili na druge projekte. Načelo IPE „uporabi ali izgubi“ zagotavlja, da so sredstva v okviru programa optimizirana in prerazporejena na druge projekte, ki zagotavljajo najboljšo dodano vrednost EU. Za IPE za obdobje 2014–2020 bo pristop „uporabi ali izgubi“ omogočil, da se bo črpanje sredstev iz programa povečalo s približno 80 % na 90 % na podlagi sedanjih ocen.

Neposredno upravljanje kompleksnih čezmejnih projektov bi prav tako zmanjšalo upravne stroške za organe držav članic. Ekonomije obsega v okviru modela izvajanja, ki temelji na stroških, pomagajo ohranjati nizke skupne stroške neposrednega upravljanja. To potrjuje visoko razmerje produktivnosti, saj vsak uslužbenec v ekvivalentu polnega delovnega časa

upravlja s povprečnim proračunom 25 milijonov EUR na leto. To zajema celoten življenjski cikel upravljanja programa, od objave razpisa do revizije, vključno s povratnimi informacijami za politiko in poročanjem. Neposredno upravljanje čezmejnih projektov na področju prometa in energije je stroškovno učinkovito in predstavlja 0,39 % sredstev EU v obdobju 2021–2027, vključno z vsemi stroški Komisije za usklajevanje in upravljanje.

Za ločen instrument pa bi bila potrebna prizadevanja za zagotovitev usklajenosti z naložbami v promet in energijo, ki bi bile vključene v načrte.

V predlogu Komisije se upoštevajo koristi namenskega instrumenta za čezmejne projekte, opredeljene v oceni učinka.

- **Poenostavitev**

Splošna prizadevanja Komisije za poenostavitev v okviru VFO po letu 2027 se bodo uporabljala tudi za izvajanje programa IPE.

IPE je zasnovan tako, da zmanjšuje podvajanja in kompleksnost. Zato se bo na področju prometne in energetske infrastrukture osredotočil na projekte z jasno čezmejno razsežnostjo, ki dopolnjujejo naložbe v okviru načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva.

Pravila načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva ter IPE so čim bolj usklajena. Jasna razmejitev med IPE ter načrti za nacionalna in regionalna partnerstva in uskladitev pravil bosta zmanjšali sedanjo kompleksnost financiranja EU ter koristili organom držav članic in upravičencem.

Za nadaljnjo poenostavitev se bo IPE pri dodeljevanju nepovratnih sredstev po potrebi opiral na poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov (pavšalni zneski, stroški na enoto). Uredba bo zagotovila tudi še bolj poenostavljen pravni okvir za IPE z možnostjo prenosa določb in pogojev v programe dela.

Uredba (EU) [XXX]* Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o smotrnosti], predlagana kot del VFO za obdobje po letu 2027, si prizadeva zmanjšati nedoslednost in kompleksnost zahtev glede spremljanja in poročanja. Ureditve za spremljanje, ocenjevanje in poročanje ne bodo določene posamično za vsak finančni instrument, kot je IPE, temveč bodo poenostavljene in usklajene v celotnem VFO, vključno z obveščanjem, komuniciranjem in prepoznavnostjo.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog Komisije za IPE vključuje naslednji znesek: 81 428 000 000 EUR (v tekočih cenah).

Komisija na podlagi pozitivnih izkušenj z izvajanjem prejšnjih programov IPE predlaga nadaljnje izvajanje novega programa za oba sektorja IPE pod neposrednim upravljanjem Komisije in izvajalske agencije.

Kot je podrobneje navedeno v oceni finančnih posledic in digitalnih razsežnosti zakonodajnega predloga, bo predlagani proračun pokril vse potrebne operativne odhodke za izvajanje programa IPE ter tudi stroške človeških virov in druge upravne odhodke, povezane z upravljanjem programa.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Člen 1 – Predmet urejanja

Ta člen predstavlja predmet urejanja te uredbe, tj. vzpostavitev programa Instrument za povezovanje Evrope.

Člen 2 – Opredelitev pojmov

Ta člen določa opredelitve pojmov v zvezi z uredbo.

Člen 3 – Cilji programa

Ta člen določa splošni cilj programa in specifične cilje za vsak sektor.

Člen 4 – Proračun

Ta člen določa okvirna dodeljena finančna sredstva za program.

Člen vključuje določbo o kritju vseh potrebnih stroškov, ki se nanašajo na pripravo, spremljanje, nadzor, revizijo, ocenjevanje in druge dejavnosti ter potrebne študije, srečanja strokovnjakov, korporativna informacijskotehnološka orodja ter vso drugo tehnično in upravno pomoč, potrebno v zvezi z upravljanjem programa.

Člen 5 – Dodatna sredstva

Ta člen določa pogoje za dodatne finančne prispevke za program.

Člen 6 – Alternativno, kombinirano in kumulativno financiranje

Ta člen zagotavlja, da lahko ukrep, ki je prejel prispevek iz programa, prejme tudi prispevek iz katerega koli drugega programa EU, če prispevka ne krijeta istih stroškov.

Člen 7 – Tretje države, pridružene programu

Ta člen določa pogoje, pod katerimi lahko v programu sodelujejo tretje države.

Člen 8 – Izvajanje in oblike financiranja Unije

Ta člen določa način upravljanja IPE kot neposredno upravljanje. Uporabijo se lahko vse oblike financiranja in finančne podpore, predvidene v finančni uredbi. Podpora finančnim instrumentom ali proračunskim jamstvom se zagotovi preko naložbenega instrumenta Evropskega sklada za konkurenčnost (ECF) ali izvedbenega mehanizma Globalna Evropa (GE).

Člen 9 – Upravičenost

Ta člen določa merila za upravičenost oseb in subjektov do vključenosti v program.

Člen 10 – Dopolnilna pravila v zvezi z dodeljevanjem nepovratnih sredstev

Ta člen določa pogoje za zmanjšanje, začasno prekinitev, ukinitev ali prenos nepovratnih sredstev, da se zagotovi dobro finančno poslovodenje in zmanjšajo tveganja, povezana z znatnimi zamudami, ki se lahko pojavijo pri velikih infrastrukturnih projektih. Določa, da se lahko nepovratna sredstva zmanjšajo ali ukinejo, če se ukrep, za katerega so bila dodeljena, ni začel izvajati v enem letu od datuma začetka, navedenega v sporazumu o nepovratnih sredstvih, ali če se v okviru pregleda napredka ukrepa ugotovi, da so pri izvajanju ukrepa nastale tako velike zamude, da cilji ukrepa verjetno ne bodo doseženi. Člen predvideva tudi poenostavitve sporazumov o nepovratnih sredstvih, ki se nanašajo na globalni projekt.

Ta člen določa tudi najvišje stopnje sofinanciranja, ki se uporabljajo za posamezni sektor.

Člen 11 – Čezmejni projekti na področju energije iz obnovljivih virov

Ta člen določa cilje in pogoje za čezmejne projekte na področju energije iz obnovljivih virov. Določa splošna merila in postopkovne zahteve za izbiro teh projektov ter pooblašča Komisijo, da z delegiranim aktom določi posebna merila in podrobnosti postopka za take projekte. Ta člen določa tudi možnost prenosa sredstev v mehanizem Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2018/1999.

Člen 12 – Program dela

Ta člen določa, da se program izvaja s programi dela iz člena 110 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

Člen 13 – Delegirani akti

Ta člen Komisiji omogoča sprejetje delegiranih aktov v zvezi s Prilogo k tej uredbi.

Člen 14 – Izvajanje prenosa pooblastila

Ta člen vsebuje standardne določbe o prenosu pooblastila.

Člen 15 – Postopek v odboru

Ta člen zajema odbor za IPE v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011. Določa, da se uporablja svetovalni postopek iz člena 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 16 – Sprememba Uredbe (EU) 2024/1679

Ta člen določa spremembo člena 48 Uredbe (EU) 2024/1679 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja. Cilj je spremeniti pravno podlago izvedbenega akta Komisije o standardih infrastrukture za dvojno rabo, ki je določena v uredbi o IPE (člen 12(2) Uredbe (EU) 2024/1679). Za ta izvedbeni akt je Uredba (EU) 2024/1679, ki določa infrastrukturne standarde za omrežje TEN-T, ustreznejša pravna podlaga kot program IPE za porabo sredstev. Vendar se bo Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/1328 uporabljala še naprej, dokler Komisija ne sprejme novega izvedbenega akta v skladu s členom 48(3) Uredbe (EU) 2024/1679.

Člen 17 – Razveljavitev

Ta člen razveljavlja prejšnjo uredbo o IPE (Uredba (EU) 2021/1153).

Člen 18 – Prehodne določbe

Ta člen določa prehodne določbe v zvezi z ukrepi IPE ter tehnično in upravno pomočjo.

Člen 19 – Začetek veljavnosti in uporaba

Ta člen določa, da se uredba uporablja od 1. januarja 2028.

Priloga

2025/0221 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope za obdobje 2028–2034, spremembi Uredbe (EU) 2024/1679 in razveljavitvi Uredbe (EU) 2021/1153

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 172, prvi odstavek, in člena 194(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora[1],

ob upoštevanju mnenja Odbora regij[2],

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) S to uredbo se vzpostavi program „Instrument za povezovanje Evrope“ (v nadaljnjem besedilu: program), da bi se spodbudile naložbe na področju vseevropskih prometnih in energetskih omrežij ter okrepilo financiranje iz javnega in zasebnega sektorja, hkrati pa zagotovila povečanje pravne varnosti in spoštovanje načela tehnološke nevtralnosti. Cilj programa je tudi olajšati čezmejno sodelovanje na področju energije iz obnovljivih virov, na primer s podporo čezmejnim projektom. Program bi moral olajšati celovito izkoriščanje sinergij med prometnim in energetskim sektorjem, kar bo povečalo učinkovitost ukrepanja Unije in omogočilo optimizacijo stroškov izvajanja. Ta uredba določa finančna sredstva za program. Za namene te uredbe se tekoče cene izračunajo z uporabo fiksnega deflatorja v višini 2 %.

(2) Učinkovit prevoz oseb[3] in blaga je bistven steber za delovanje Unije, saj ima ključno vlogo pri spodbujanju konkurenčnosti in gospodarske rasti, zagotavljanju kohezije ter doseganju podnebnih in okoljskih ciljev. Z zagotavljanjem prostega in učinkovitega pretoka oseb in blaga na dobro povezanem in dokončanem enotnem trgu se izboljšuje povezljivost, zagotavlja dostop do delovnih mest in storitev ter podpirajo lokalna gospodarstva in trgovina. Hkrati je razogljičen in trajnosten prometni sistem pogoj za doseganje podnebnih ciljev Unije ter za obravnavanje strateške in netrajnostne odvisnosti gospodarstva Unije od fosilnih goriv. Učinkovit in varen tovorni promet je nujen za dobavo potrebnega blaga državljanom, ohranjanje delovanja našega gospodarstva in podporo naši vojaški varnosti. V poročilu Maria Draghija o

1 *UL L.., str.
2 *UL L.., str.
3 Vključno z osebami z zmanjšano mobilnostjo in invalidi.

prihodnosti konkurenčnosti Evrope[4] je priznan pomen povečanja naložb v prometno infrastrukturo in poudarjeni potreba po integriranem multimodalnem prometnem trgu ter veliko povpraševanje po razogljičenju in čistih rešitvah. Navedeno poročilo poziva k spodbujanju digitalizacije v Uniji v ključnih gospodarskih sektorjih, kot je promet. V poročilu Enrica Lette o prihodnosti notranjega trga je prometni sektor poudarjen kot ključno področje, na katerem je poglobljeno evropsko povezovanje bistveno za popolno sprostitev potenciala notranjega trga. Zlasti je poudarjeno, da je treba dokončati omrežje TEN-T ter da ima vseevropsko železniško omrežje za visoke hitrosti priložnost, da korenito spremeni evropska potovanja in pospeši povezovanje Unije. V poročilu Saulija Niinistöja o civilni in vojaški pripravljenosti Evrope so poudarjeni pomen prometnih koridorjev z dvojno rabo za vojaške premike in dobavne verige ter odpornost prometne infrastrukture na podnebne spremembe in potreba po varnih pomorskih oskrbovalnih poteh, ki se uporabljajo za zunanjo trgovino Unije.

(3) Unija bi morala olajšati izvajanje projektov v prikrajšanih, manj povezanih, podeželskih, otoških, obalnih, obrobnih, prometno obremenjenih, najbolj oddaljenih ali izoliranih regijah, da bi omogočila dostop do vseevropskih energetskih in prometnih omrežij ter s tem prinesla koristi celotni Uniji na področju varnosti, konkurenčnosti ter socialne, ekonomske in teritorialne kohezije. Uredba (EU) 2024/1679 Evropskega parlamenta in Sveta[5] opredeljuje infrastrukturo vseevropskega prometnega omrežja, določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati, in predvideva ukrepe za njegovo vzpostavljanje. Ta uredba predvideva dokončanje jedrnega omrežja vseevropskega prometnega omrežja do leta 2030 in razširjenega jedrnega omrežja do leta 2040 z vzpostavitvijo nove infrastrukture ter precejšnjo nadgradnjo in obnovo obstoječe. S tem bo zagotovljeno visoko zmogljivo omrežje za prevoz potnikov in blaga.

(4) Za doseganje ciljev iz Uredbe (EU) 2024/1679 je treba finančno podpreti čezmejni razvoj, vključno s pristanišči in njihovimi povezavami z zaledjem, ter uvajanje alternativnih goriv in odpravo manjkajočih povezav ter po potrebi zagotoviti, da so ukrepi, ki jih podpira program, skladni z delovnimi načrti za koridor, pripravljenimi v skladu s členom 54 Uredbe (EU)2024/1679, in s celotnim razvojem omrežja z vidika smotrnosti in interoperabilnosti.

(5) V Skupni beli knjigi o prihodnosti evropske obrambe Pripravljenost 2030[6] je vojaška mobilnost priznana kot bistven element varnosti in obrambe Unije, dodana vrednost Unije pa je poudarjena pri podpiranju infrastrukture za dvojno rabo za mobilnost. V Uredbo (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta[7] so bila prvič vključena namenska sredstva za razvoj prometne infrastrukture za civilno-obrambno dvojno rabo. Bistveno je, da prometna infrastruktura Unije omogoča hitre in učinkovite premike vojaškega osebja, materiala in opreme po zraku, kopnem in vodi. Zato je treba infrastrukturo za vse načine prevoza nadgraditi tako, da bo izpolnjevala vojaške

---

4 Mario Draghi, *A competitiveness strategy for Europe* (Strategija za konkurenčnost za Evropo), september 2024, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

5 Uredba (EU) 2024/1679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja, spremembi uredb (EU) 2021/1153 in (EU) št. 913/2010 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1315/2013 (UL L, 2024/1679, 28.6.2024).

6 Skupna bela knjiga o prihodnosti evropske obrambe Pripravljenost 2030 (JOIN(2025) 120 final z dne 19. marca 2025).

7 Uredba (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014 (UL L 249, 14.7.2021, str. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

zahteve. Program bi si moral prizadevati za dopolnjevanje s posebnimi dejavnostmi, podprtimi v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost (tudi v zvezi s pomembnimi projekti skupnega evropskega interesa), zlasti za povečanje dostopa in razpoložljivosti zmogljivosti za vojaško mobilnost v državah članicah ter podporo razvoja digitalnih rešitev za olajšanje vojaške mobilnosti, pa tudi ukrepov, podprtih v okviru načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva.

(6) Cilj programa na področju vojaške mobilnosti je prispevati k omogočanju prevoza vojaške opreme in osebja po vsej EU hitro in v velikem obsegu, ob upoštevanju vojaškega strokovnega znanja na ravni EU. Program mora biti skladen s prizadevanji EU za povečanje obrambne pripravljenosti EU, kot je navedeno v skupni beli knjigi o prihodnosti evropske obrambe do leta 2030.

(7) Unija je razvila svoje vesoljske sisteme za določanje položaja, navigacijo in določanje časa (Galileo, EGNOS in LEO PNT), program za opazovanje in spremljanje Zemlje (Copernicus, EOGS) ter varno povezljivost (GOVSATCOM in IRIS[2]). Vsi ponujajo napredne storitve, ki omogočajo pomembne gospodarske koristi za javne in zasebne uporabnike. Zato bi morala biti vsaka prometna ali energetska infrastruktura, ki se financira iz IPE in uporablja storitve PNT ali opazovanja Zemlje, tehnično združljiva s temi sistemi. Za zagotovitev take združljivosti se lahko v programu dela po potrebi zagotovi, da so ukrepi, ki jih podpira IPE in vključujejo določanje položaja, navigacijo in določanje časa, povezljivost ali tehnologijo za opazovanje, tehnično združljivi z vesoljskimi sistemi EU.

(8) Strategija ProtectEU poudarja, da je varnost temelj, na katerem se gradijo vse naše svoboščine, izhaja pa iz stališča, da je treba varnost vključiti v vse politike EU.

(9) Razširitev in nadgradnja energetske infrastrukture sta bistvena pogoja za resnično, popolno in medsebojno povezano energetsko unijo, ki zagotavlja energetsko varnost in neodvisnost Unije, cenovno dostopnost energije, konkurenčnost industrije ter hkrati izpolnjuje podnebne in energetske cilje Unije do leta 2030 in doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2050. Energetska omrežja so nujna za vključevanje dodatne proizvodnje energije iz obnovljivih virov, vključno z odobalno proizvodnjo, za pospeševanje razogljičenja in elektrifikacije industrije ter za zagotavljanje dobro delujočega in konkurenčnega notranjega energetskega trga, ki omogoča varno in cenovno dostopno oskrbo z energijo. V poročilu Maria Draghija je priznan tudi pomen povečanja naložb v energetsko infrastrukturo. Posebej so izpostavljene naložbe v energetska omrežja in potreba po hitrem povečanju uvajanja čezmejne energetske infrastrukture, da bi se zagotovilo vključevanje energije iz obnovljivih virov v evropski sistem in razogljičenje evropske industrije. Komisija je v dogovoru o čisti industriji[8] in Akcijskem načrtu za cenovno dostopno energijo[9] poudarila ključno vlogo dokončanja energetske unije z naložbami v energetsko infrastrukturo in čezmejna omrežja za zaščito konkurenčnosti evropske industrije in blaginje ljudi ter za cenovno dostopnost in zanesljivost oskrbe z energijo. Akcijski načrt za cenovno dostopno energijo navaja, da bi prehod na čisto energijo moral ustvariti koristi za vse ljudi, skupnosti in podjetja. V skladu s poročilom Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev o spremljanju elektroenergetske infrastrukture[10] bodo potrebe po

8 COM(2025) 85 final.

9 COM(2025) 79 final.

10 Agencija ACER: *Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system, 2024 Monitoring Report* (Razvoj elektroenergetske infrastrukture za podporo konkurenčnemu in trajnostnemu energetskemu sistemu, poročilo o spremljanju za leto 2024),

čezmejnih zmogljivostih do leta 2030 znašale 66 GW, od katerih jih je 32 GW še neizpolnjenih. Podpora za čezmejne projekte v okviru programa bo imela pomembno vlogo pri odpravljanju te vrzeli.

(10) Posebno pozornost bi bilo treba nameniti čezmejnim energetskim povezavam, vključno s kompleksnimi projekti, kot so hibridni povezovalni daljnovodi, vključno s tistimi, ki so potrebni za doseganje cilja 15-odstotne elektroenergetske medsebojne povezanosti do leta 2030, določenega z Uredbo (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta[11].

(11) Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta[12] določa smernice za pravočasen razvoj in interoperabilnost vseevropske energetske infrastrukture. Vključuje opredelitev projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa ter določa pogoje za upravičenost teh projektov do finančne pomoči Unije. Vendar projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa zaradi svoje čezmejne narave ne ustvarjajo le pomembnih pozitivnih zunanjih učinkov in spodbujajo solidarnost, temveč nosilcem projektov prinašajo tudi posebne izzive zaradi svoje povezanosti z več območji pravne pristojnosti, izzivov pri usklajevanju ter pogosto asimetrične porazdelitve stroškov in koristi. Zato potrebujejo podporo na ravni Unije.

(12) Cilj programa na področju energije je prispevati k razvoju projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa zaradi spodbujanja povezovanja energetskega trga in čezmejne interoperabilnosti energetskih omrežij. Cilj je tudi olajšati razogljičenje, spodbujati energijsko učinkovitost in zagotavljati zanesljivost oskrbe ter olajšati čezmejno sodelovanje na področju energije, vključno s proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ter objektov za shranjevanje, ki ne izpolnjujejo meril za upravičenost iz Uredbe (EU) 2022/869. Pri tem je treba upoštevati interese vseh deležnikov, na katere bi lahko to vplivalo.

(13) Čezmejno sodelovanje med državami članicami ali med državami članicami in tretjimi državami na področju energije iz obnovljivih virov je ključno za doseganje ciljev Unije glede razogljičenja, konkurenčnosti, dokončanja notranjega energetskega trga in zanesljivosti oskrbe na stroškovno učinkovit in trajnosten način. Cilj programa je odpraviti tveganje, da bo čezmejno sodelovanje brez finančne pomoči Unije ostalo na suboptimalni ravni.

(14) Čezmejni projekti na področju energije iz obnovljivih virov bi morali omogočiti prihranek stroškov pri uvajanju energije iz obnovljivih virov po vsej Uniji ali druge koristi za povezovanje sistemov, zanesljivost oskrbe, konkurenčnost ali inovacije v primerjavi s podobnim projektom, ki ga je izvedla ena od sodelujočih držav članic ali tretja država sama. Komisija bi morala pri izbiri projektov zlasti upoštevati njihov

---

https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf.

[11] Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

[12] Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

prispevek k nadaljnjemu povezovanju notranjega energetskega trga Unije in si prizadevati, da se, kadar je to mogoče, upošteva geografsko ravnovesje. V primeru nepovratnih sredstev za dela bi moral vlagatelj dokazati potrebo po odpravi nedelovanja trga ali finančnih ovir, kot so nezadostna donosnost, visoki začetni stroški ali pomanjkanje tržnega financiranja.

(15) Program bi moral omogočiti prenos sredstev v mehanizem Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, vzpostavljen s členom 33 Uredbe (EU) 2018/1999[13], da se zagotovi prispevek k omogočitvenemu okviru iz člena 3(5) Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta[14]. Ta prenos se lahko nanaša tudi na projekte, ki spadajo v opredelitev čezmejnih projektov na področju energije iz obnovljivih virov. Kjer je ustrezno, bi si morala Komisija prizadevati za prednostno obravnavo take finančne podpore za projekte, ki krepijo nadaljnje povezovanje notranjega energetskega trga Unije, vključno s čezmejnimi projekti na področju energije iz obnovljivih virov.

(16) Zagotoviti bi bilo treba sinergije med razvojem vseevropskih prometnih in energetskih omrežij ter čezmejnimi projekti na področju energije iz obnovljivih virov z močnim čezmejnim učinkom, ki jih podpira IPE, ter prometnimi in energetskimi projekti v okviru načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva, okvirnega programa za raziskave in inovacije ter Evropskega sklada za konkurenčnost. Sinergije bi lahko pomenile tudi podporo pomembnim projektom skupnega evropskega interesa, osredotočenim na čezmejno infrastrukturo v prometnem in energetskem sektorju.

(17) Program bi si moral prizadevati tudi za usklajenost z ukrepi, ki se financirajo v okviru instrumenta Globalna Evropa. Pomembno je, da so vseevropska prometna in energetska omrežja dobro povezana s tretjimi državami. V zadevnih okvirih politike so določeni projekti skupnega interesa med državami članicami in tretjimi državami ali projekti vzajemnega interesa, ki so prednostna naloga za prometne in energetske povezave iz teh tretjih držav in vanje. Pri teh projektih bi morala biti podpora, zagotovljena v okviru programa, tesno usklajena s podporo, ki se zagotavlja v okviru instrumenta Globalna Evropa. Na področju prometa bi bilo treba dati prednost čezmejnim odsekom, navedenim v Prilogi k tej uredbi.

(18) Nedavne izkušnje v hitro spreminjajočem se gospodarskem, socialnem in geopolitičnem okolju kažejo potrebo po prožnejšem večletnem finančnem okviru in programih Unije. V ta namen in v skladu s cilji IPE bi bilo treba pri financiranju ustrezno upoštevati spreminjajoče se potrebe politike in prednostne naloge Unije, kot so določene v ustreznih dokumentih, ki jih je objavila Komisija, sklepih Sveta in resolucijah Evropskega parlamenta, hkrati pa zagotoviti zadostno predvidljivost za izvrševanje proračuna.

(19) Za zagotovitev skladnosti bi bilo treba proračunsko jamstvo in finančne instrumente v okviru programa, vključno v kombinaciji z drugimi oblikami nepovratne podpore v

---

[13] Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (Besedilo velja za EGP.).

[14] Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

operacijah mešanega financiranja, izvrševati v skladu z veljavnimi pravili instrumenta InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost in mehanizmov izvajanja instrumenta Globalna Evropa na podlagi sporazumov, sklenjenih za tovrstno podporo v okviru instrumenta InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost in mehanizmov izvajanja instrumenta Globalna Evropa.

(20) Kadar naj bi se podpora v okviru programa zagotovila v obliki proračunskega jamstva ali finančnega instrumenta, vključno v kombinaciji z nepovratno podporo v operaciji mešanega financiranja, bi bilo treba tako podporo zagotoviti izključno z instrumentom InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost in mehanizmi izvajanja instrumenta Globalna Evropa v skladu z veljavnimi pravili instrumenta InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost in mehanizmov izvajanja instrumenta Globalna Evropa. V primeru, ko instrument InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost uresničuje cilje tega programa, mora biti svetovalna podpora na voljo vsem državam članicam na njihovo zahtevo. Taka podpora bi lahko vključevala razvoj zmogljivosti, podporo za opredelitev, pripravo in izvajanje projektov ter svetovanje o finančnih instrumentih in naložbenih platformah.

(21) Program bi moral optimizirati uporabo razpoložljivih sredstev s skrbnim spremljanjem razpoložljivih sredstev in po potrebi z zmanjšanjem ali ukinitvijo nepovratnih sredstev. To bi moralo omogočiti, da se proračun, ki je namenjen ukrepu in v določenem časovnem okviru ostane neporabljen, prerazporedi na druge ukrepe, ki spadajo na področje uporabe tega programa.

(22) Glede na obseg potrebnih del se lahko zgodi, da se pri izvajanju čezmejnega odseka več dejavnosti izvaja vzporedno in da so te podprte z različnimi sporazumi o nepovratnih sredstvih, vendar prispevajo k istemu cilju, ki se imenuje „globalni projekt“. Zaradi prispevanja k učinkovitejši uporabi virov Unije in zagotavljanja celovitega doseganja pomembnih infrastrukturnih ciljev bi moral program omogočati preusmeritev razpoložljivih sredstev v okviru istega globalnega projekta. Brez poseganja v uporabo konkurenčnih postopkov v skladu s členom 192(1) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta[15] in poleg določb člena 198 navedene uredbe bi moralo biti mogoče tako preusmeritev sredstev dodeliti s spremembami prvotnih ukrepov pod pogoji, določenimi v programu dela, vključno z najvišjim prispevkom Unije.

(23) Za ta program se uporablja Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta. Ta določa pravila o oblikovanju in izvrševanju splošnega proračuna Unije, vključno s pravili o nepovratnih sredstvih, nagradah, nefinančnih donacijah, javnem naročanju, posrednem upravljanju, finančni pomoči, finančnih instrumentih in proračunskih jamstvih.

(24) V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 so programi dela in razpisna dokumentacija pravo mesto za določitev bolj tehničnih podrobnosti izvajanja proračuna za celoten nabor politik, ki jih podpira program, vključno s posebnimi merili za upravičenost in dodelitev glede na instrument izvajanja proračuna, tj. nepovratna sredstva ali javno naročanje, ter glede na posebne cilje politike, ki jih je treba doseči. V skladu s členom 136 finančne uredbe bi morale za dobavitelje z visokim tveganjem iz varnostnih razlogov veljati omejitve upravičenosti.

---

[15] Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(25) Podpora, ki jo zagotavlja program, bi morala spodbujati naložbe z odpravljanjem nedelovanja trga ali suboptimalnih razmer za naložbe, in sicer sorazmerno, pri čemer bi bilo treba preprečiti podvajanje ali izrivanje, in s spodbujanjem zasebnega financiranja ter bi morala imeti jasno dodano vrednost Unije. Brez poseganja v uporabo členov 107 in 108 PDEU za nacionalna sredstva bo ta pristop zagotovil skladnost med ukrepi v okviru programa in pravili o državni pomoči, s čimer se bo preprečilo neupravičeno izkrivljanje konkurence na notranjem trgu. Poleg tega se ukrepi IPE ter unije prihrankov in naložb[16] lahko medsebojno podpirajo, saj je lahko javno financiranje učinkovito pri zmanjševanju tveganja velikih infrastrukturnih projektov in privabljanju zasebnih naložb v EU, kar ustvarja pomemben učinek vzvoda. Hkrati lahko vse večja razpoložljivost učinkovitih kolektivnih naložbenih podjemov, kot so evropski dolgoročni investicijski skladi (ELTIF), učinkovito spodbuja dolgoročne naložbe institucionalnih in drugih zasebnih vlagateljev v infrastrukturne projekte ter tako dopolnjuje in povečuje sredstva, ki so na voljo iz IPE.

(26) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja varnostnih zahtev programa preko programov dela bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi se morala izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije[17].

(27) V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta[18] ter uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95[19], (Euratom, ES) št. 2185/96[20] in (EU) 2017/1939[21] je treba finančne interese Unije zaščititi s sorazmernimi ukrepi, vključno s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti in goljufij, izterjavo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi naložitvijo upravnih sankcij. Zlasti lahko v skladu z Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 in Uredbo (Euratom, ES) št. 2185/96 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) izvaja preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali drugih nezakonitih ravnanj, ki škodijo finančnim interesom Unije. V skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 lahko Evropsko javno tožilstvo (EJT) preiskuje in preganja goljufije ter druga nezakonita ravnanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot so določena v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta[22]. V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 mora vsaka oseba

---

16 COM(2025) 124 final.

17 Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

18 Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

19 Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

20 Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

21 Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

22 Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, podeliti potrebne pravice in dostop Komisiji, OLAF, EJT in Evropskemu računskemu sodišču ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice. Tretje države, ki so pridružene programu, odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podelijo potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti.

(28) Program naj bi se izvajal v skladu z Uredbo (EU) [XXX]* Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o smotrnosti], ki določa pravila za spremljanje odhodkov in okvir smotrnosti za proračun, vključno s pravili za zagotavljanje enotne uporabe načela, da se ne škoduje bistveno, iz člena 33(2), točka (d), Uredbe (EU) 2024/2509 in načela enakosti spolov iz člena 33(2), točka (f), Uredbe (EU) 2024/2509, pravili za spremljanje in poročanje o smotrnosti programov in dejavnosti Unije, pravili za vzpostavitev portala Unije za financiranje, pravili za ocenjevanje programov ter drugimi horizontalnimi določbami, ki se uporabljajo za vse programe Unije, kot so določbe o informiranju, komuniciranju in prepoznavnosti.

(29) V skladu s členom 85(1) Sklepa Sveta (EU) 2021/1764[23] so osebe in subjekti s sedežem v čezmorskih državah in ozemljih upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji programa ter ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero sta zadevna čezmorska država ali ozemlje povezana.

(30) Program bi moral spoštovati pravice invalidov in jim zlasti zagotavljati dostopnost, predvsem v prometnem sektorju.

(31) Program bi moral biti odprt za sodelovanje s tretjimi državami, kadar je to v interesu Unije. V ta namen lahko Unija v celoti ali delno vključi tretje države v sestavne dejavnosti programa. Pogoj za pridružitev bi moralo biti pravično ravnovesje med prispevki in koristmi tretje države, sama pridružitev pa bi morala zagotavljati zaščito finančnih in varnostnih interesov Unije.

(32) Da bi se ustrezno upošteval razvoj vseevropskega omrežja, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastila, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejme akte v zvezi s spremembami okvirnega seznama projektov skupnega interesa v Prilogi k tej uredbi. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje[24]. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

(33) Člen 12(2) Uredbe (EU) 2021/1153 pooblašča Komisijo, da sprejme izvedbene akte, v katerih določi infrastrukturne zahteve, ki se uporabljajo za nekatere kategorije ukrepov v zvezi z infrastrukturo z dvojno rabo. Na podlagi tega je bila sprejeta Izvedbena

---

23 Sklep Sveta (EU) 2021/1764 z dne 5. oktobra 2021 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, vključno z Grenlandijo) (UL L 355, 7.10.2021, str. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

24 UL L 123, 12.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

uredba Komisije (EU) 2021/1328[25]. Po reviziji pravnega okvira s sprejetjem Uredbe (EU) 2024/1679 in za zagotovitev možnosti nadaljnjega posodabljanja infrastrukturnih zahtev neodvisno od omejenega trajanja te uredbe je treba v navedenem aktu določiti pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov, ki določajo infrastrukturne zahteve, ki se uporabljajo za nekatere kategorije ukrepov v zvezi z infrastrukturo z dvojno rabo. Uredbo (EU) 2024/1679 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti, da se Komisiji podeli pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov v ta namen.

(34) Uredbo (EU) št. 2021/1153 bi bilo treba razveljaviti z učinkom od 1. januarja 2028 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba vzpostavlja Instrument za povezovanje Evrope (v nadaljnjem besedilu: program) in določa cilje programa, njegov proračun za obdobje 2028–2034, oblike financiranja Unije ter pravila za zagotavljanje takega financiranja.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. „ukrep“ pomeni vsako dejavnost, ki velja za finančno in tehnično neodvisno, je časovno omejena in potrebna za izvajanje projekta;
2. „vseevropsko prometno omrežje“ pomeni vseevropsko prometno omrežje iz Uredbe (EU) 2024/1679;
3. „projekt skupnega interesa“ pomeni projekt skupnega interesa, kot je opredeljen v členu 3, točka 1, Uredbe (EU) 2024/1679 ali členu 2, točka 5, Uredbe (EU) 2022/869;
4. „trajnostno vseevropsko prometno omrežje“ pomeni vseevropsko prometno omrežje, ki izpolnjuje zahteve iz členov 5 in 45 Uredbe (EU) 2024/1679;
5. „pametno vseevropsko prometno omrežje“ pomeni vseevropsko prometno omrežje, ki izpolnjuje zahteve iz členov 43 in 45 Uredbe (EU) 2024/1679;
6. „odporno vseevropsko prometno omrežje“ pomeni vseevropsko prometno omrežje, ki izpolnjuje zahteve iz člena 46 Uredbe (EU) 2024/1679;
7. „vojaška mobilnost“ pomeni zmožnost Evropske unije in njenih držav članic, da zagotovijo hiter in učinkovit prevoz, premike in uporabo vojaškega osebja, opreme in zalog znotraj držav članic in zunaj njihovih meja ter tako zagotovijo pravočasen in učinkovit odziv oboroženih sil držav članic;

[25] Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/1328 z dne 10. avgusta 2021 o določitvi infrastrukturnih zahtev, ki se uporabljajo za določene kategorije ukrepov v zvezi z infrastrukturo za dvojno rabo v skladu z Uredbo (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 288, 11.8.2021, str. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj).

8. „študije“ pomeni dejavnosti, potrebne za pripravo izvajanja projekta, kot so pripravljalne študije, študije kartiranja in izvedljivosti, študije v zvezi z ocenjevanjem, preskusi in potrjevanjem, tudi v obliki programske opreme, ter vse druge ukrepe za tehnično podporo, vključno s pripravljalnimi deli, potrebnimi za opredelitev in razvoj projekta ter odločitev o njegovem financiranju, kot so predhodni pregledi zadevnih lokacij ter priprava finančnega svežnja;

9. „dela“ pomeni nakup, dobavo in uporabo sestavnih elementov, sistemov in storitev, vključno s programsko opremo, načrtovanje, izvajanje gradnje in montaže projekta, tehnično potrditev montaže ter začetka uporabe projekta;

10. „projekt vzajemnega interesa“ pomeni projekt vzajemnega interesa, kot je opredeljen v členu 2, točka 6, Uredbe (EU) 2022/869;

11. „čezmejni projekt na področju energije iz obnovljivih virov“ pomeni kar koli od naslednjega:

    (a) projekt za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ki je vključen v sporazum o sodelovanju v smislu členov 8, 9, 11 ali 13 Direktive (EU) 2018/2001;

    (b) projekt za shranjevanje, vključno z objektom za shranjevanje energije na isti lokaciji v smislu člena 2, točka (44d), Direktive (EU) 2018/2001, ki podpira vključevanje energije iz obnovljivih virov v energetski sistem Unije, razen objektov za shranjevanje energije v smislu Priloge II, točka 1(c), Uredbe (EU) 2022/869, in ki je vključen v podobno ureditev med dvema ali več državami članicami ali med eno ali več državami članicami in eno ali več tretjimi državami.

Člen 3

Cilji programa

1. Splošni cilji programa so izgradnja, razvoj, varovanje, posodobitev in dokončanje vseevropskih omrežij v prometnem in energetskem sektorju zaradi podpiranja delujočega enotnega trga in spodbujanja kohezije; olajšanje vojaške mobilnosti znotraj vseevropskih prometnih omrežij; olajšanje čezmejnega sodelovanja na področju energije iz obnovljivih virov ter spodbujanje sinergij med prometnim in energetskim sektorjem.

2. Specifični cilji programa so:

    (a) v prometnem sektorju:

        (i) prispevati k razvoju projektov skupnega interesa, ki se nanašajo na medsebojno povezana, interoperabilna, razgljičena, pametna, varna, trajnostna, odporna, varna in multimodalna prometna omrežja v skladu z Uredbo (EU) 2024/1679, zlasti z:

            (1) ukrepi v zvezi s projekti skupnega interesa s čezmejno razsežnostjo za izvajanje vseevropskega prometnega omrežja, vključno z ukrepi na okvirnih odsekih, navedenih v Prilogi k tej uredbi;

            (2) ukrepi v zvezi s projekti skupnega interesa z razsežnostjo Unije, povezanimi z dokončanjem pametnega, odpornega, razogljičenega in trajnostnega vseevropskega prometnega omrežja;

(3) ukrepi v zvezi s projekti skupnega interesa s čezmejno razsežnostjo s tretjimi državami, ki izvajajo vseevropsko prometno omrežje v skladu s členom 9 Uredbe (EU) 2024/1679;

(ii) prilagoditi dele vseevropskega prometnega omrežja za dvojno rabo prometne infrastrukture zaradi izboljšanja civilne in vojaške mobilnosti s poudarkom na štirih prednostnih koridorjih EU za vojaško mobilnost, ki so jih države članice določile v Prilogi II k Vojaškim zahtevam za vojaško mobilnost v Uniji in zunaj nje, ki jih je Svet odobril 18. marca 2025 s sklicem ST 6728/25 ADD1;

(b) v energetskem sektorju:

(i) prispevati k razvoju projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa, kot so določeni v členu 18 Uredbe (EU) 2022/869, zaradi spodbujanja dokončanja energetske unije, povezovanja učinkovitega in konkurenčnega notranjega energetskega trga ter čezmejne in medsektorske interoperabilnosti omrežij, omogočanja lažjega razogljičenja gospodarstva, spodbujanja energetske učinkovitosti ter zagotavljanja odpornosti in zanesljivosti oskrbe;

(ii) olajšati čezmejno sodelovanje na področju energije iz obnovljivih virov s podporo čezmejnim projektom na področju energije iz obnovljivih virov ali s konkurenčnim postopkom zbiranja ponudb za nove projekte na področju energije iz obnovljivih virov v okviru mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, vzpostavljenega na podlagi člena 33 Uredbe (EU) 2018/1999, kadar so izpolnjeni pogoji iz člena 11(5) te uredbe, zaradi doseganja ciljev Unije glede razogljičenja, konkurenčnosti, dokončanja notranjega energetskega trga in zanesljivosti oskrbe na stroškovno učinkovit način.

Člen 4

Proračun

1. Okvirna finančna sredstva za izvajanje programa za obdobje 2028–2034 znašajo 81 428 000 000 EUR v tekočih cenah.

2. Okvirna razdelitev zneska iz odstavka 1 je naslednja:

(a) 51 515 000 000 EUR za specifične cilje na področju prometa in vojaške mobilnosti iz člena 3(2), točka (a);

(b) 29 912 000 000 EUR za specifične cilje na področju energije iz člena 3(2), točka (b).

3. Proračunske obveznosti za dejavnosti, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razporedijo na več let v letne obroke.

4. Odobritve se lahko knjižijo v proračun Unije po letu 2034, da se pokrijejo potrebni odhodki in omogoči upravljanje ukrepov, ki niso zaključeni do konca programa.

5. Finančna sredstva iz odstavka 1 tega člena in zneski dodatnih sredstev iz člena 5 se lahko uporabijo tudi za tehnično in upravno pomoč za izvajanje programa in sektorskih smernic iz Uredbe (EU) 2024/1679 ali Uredbe (EU) 2022/869, kot so dejavnosti pripravljanja, spremljanja, kontrole, revizije in ocenjevanja, korporativni

informacijskotehnološki sistemi in platforme ter dejavnosti informiranja in komuniciranja, vključno s korporativnim komuniciranjem o političnih prednostnih nalogah Unije, ter za vso drugo tehnično in upravno pomoč ali odhodke, povezane z zaposlenimi, ki jih ima Komisija pri upravljanju programa.

Člen 5

Dodatna sredstva

1. Države članice, institucije, organi in agencije Unije, tretje države, mednarodne organizacije, mednarodne finančne institucije ali druge tretje strani lahko brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU zagotovijo dodatne finančne ali nefinančne prispevke za program. Dodatni finančni prispevki so zunanji namenski prejemki v smislu člena 21(2), točka (a), (d) ali (e), ali člena 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

2. Sredstva, dodeljena državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na njihovo zahtevo dajo na voljo za program. Komisija ta sredstva izvršuje neposredno ali posredno v skladu s členom 62(1), točka (a) ali (c), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Dodajo se znesku iz člena 4(1) te uredbe. Uporabijo se v korist zadevne države članice. Kadar Komisija za dodatne zneske, ki so tako dani na voljo za program, ne sklene pravne obveznosti v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja, se lahko ustrezni zneski, za katere niso sklenjene obveznosti, na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo nazaj v enega ali več zadevnih izvornih programov ali njihovih naslednikov.

Člen 6

Alternativno, kombinirano in kumulativno financiranje

1. Program se izvaja usklajeno z drugimi programi Unije. Ukrep, ki je prejel prispevek Unije iz drugega programa, lahko prejme tudi prispevek v okviru tega programa. Za ustrezni prispevek se uporabljajo pravila zadevnega programa Unije, lahko pa se za vse prispevke v okviru tega programa uporablja enoten sklop pravil in se sklene ena sama pravna obveznost. Če prispevki Unije temeljijo na upravičenih stroških, kumulativna podpora iz proračuna Unije ne presega skupnih upravičenih stroškov ukrepa in se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, ki določajo pogoje za podporo.

2. Postopki dodeljevanja v okviru programa se lahko izvedejo skupaj v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja z državami članicami, institucijami, organi in agencijami Unije, tretjimi državami, mednarodnimi organizacijami, mednarodnimi finančnimi institucijami ali drugimi tretjimi stranmi (v nadaljnjem besedilu: partnerji v skupnem postopku dodeljevanja), če je zagotovljena zaščita finančnih interesov Unije. Za take postopke se uporablja enoten sklop pravil in se sklene ena sama pravna obveznost. V ta namen lahko partnerji v skupnem postopku dodeljevanja dajo sredstva na voljo programu v skladu s členom 5 te uredbe ali pa se lahko pooblastijo za izvajanje postopka dodeljevanja, po potrebi v skladu s členom 62(1), točka (c), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. V skupnih postopkih dodeljevanja lahko komisijo za ocenjevanje iz člena 153(3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 sestavljajo tudi člani, ki so predstavniki partnerjev v navedenem postopku.

Člen 7

Tretje države, pridružene programu

1. V programu lahko kot polno ali delno pridružene sodelujejo naslednje tretje države, in sicer v skladu s cilji iz člena 3 ter ustreznimi mednarodnimi sporazumi ali v okviru teh sporazumov sprejetimi sklepi, ki se uporabljajo za:

   (a) članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora, ter evropske mikrodržave;

   (b) države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke:

   (c) države evropske sosedske politike;

   (d) druge tretje države.

2. Pridružitveni sporazumi za sodelovanje v programu:

   (a) zagotavljajo pravično ravnotežje glede prispevkov in koristi tretje države, ki sodeluje v programu;

   (b) določajo pogoje za sodelovanje v programu, vključno z izračunom finančnih prispevkov, sestavljenih iz operativnega prispevka in pristojbine za sodelovanje, za program in njegove splošne upravne stroške;

   (c) na tretjo državo ne prenašajo nobenega pooblastila za odločanje v programu;

   (d) jamčijo pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovodenje in ščiti svoje finančne interese;

   (e) po potrebi zagotavljajo zaščito interesov Unije v zvezi z varnostjo in javnim redom.

Za namene točke (d) tretja država podeli potrebne pravice in dostop, ki se zahtevajo na podlagi uredb (EU, Euratom) 2024/2509 in (EU, Euratom) št. 883/2013, ter zagotovi, da so sklepi o izvršbi, ki nalagajo denarno obveznost na podlagi člena 299 PDEU, ter sodbe in sklepi Sodišča Evropske unije izvršilni naslov.

Člen 8

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Program se izvaja v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 v okviru neposrednega upravljanja ali v okviru posrednega upravljanja s subjekti iz člena 62(1), točka (c), navedene uredbe.

2. Financiranje Unije se lahko zagotovi v kateri koli obliki v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509, zlasti kot nepovratna sredstva, nagrade, javna naročila in nefinančne donacije.

3. Kadar se podpora zagotovi v obliki proračunskega jamstva ali finančnega instrumenta, vključno v kombinaciji z nepovratno podporo v operaciji mešanega financiranja, se zagotovi izključno z instrumentom InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost in mehanizmi izvajanja instrumenta Globalna Evropa ter se izvršuje v skladu z veljavnimi pravili instrumenta InvestEU Evropskega sklada za

konkurenčnost in mehanizmi izvajanja instrumenta Globalna Evropa na podlagi sporazumov, sklenjenih za tovrstno podporo v okviru instrumenta InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost in mehanizmov izvajanja instrumenta Globalna Evropa.

4. Podpora Unije v obliki proračunskega jamstva se zagotovi do najvišjega možnega zneska proračunskega jamstva, določenega z uredbo o Evropskem skladu za konkurenčnost ali uredbe o NDICI – Globalna Evropa.

5. Kadar se za program uporabljajo instrument InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost in mehanizmi izvajanja instrumenta Globalna Evropa, se določijo rezervacije za proračunsko jamstvo in financiranje finančnih instrumentov, vključno v kombinaciji z nepovratno podporo v obliki operacije mešanega financiranja.

Člen 9

Upravičenost

1. Merila za upravičenost se določijo za podporo doseganju ciljev iz člena 3 te uredbe in v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509.

2. V postopkih dodeljevanja v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja je lahko do zagotavljanja ali prejemanja podpore Unije upravičen eden ali več naslednjih pravnih subjektov:

   (a) subjekti s sedežem v državah članicah;

   (b) subjekti s sedežem v pridruženi tretji državi;

   (c) mednarodne organizacije;

   (d) drugi subjekti s sedežem v nepridruženih tretjih državah, kadar je financiranje takih subjektov bistveno za izvajanje ukrepa in prispeva k ciljem iz člena 3.

3. Dodatno k členu 168(2) in (3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 lahko pridružene tretje države iz člena 7(1) te uredbe po potrebi sodelujejo v katerem koli mehanizmu javnega naročanja iz člena 168(2) in (3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 in imajo od njega koristi. Pravila, ki se uporabljajo za države članice, se smiselno uporabljajo za sodelujoče pridružene tretje države.

4. Postopki dodeljevanja, ki vplivajo na varnost ali javni red, zlasti v zvezi s strateškimi sredstvi in interesi Unije ali njenih držav članic, se omejijo v skladu s členom 136 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. V skladu s členom 136 finančne uredbe za dobavitelje z visokim tveganjem skladno s pravom EU iz varnostnih razlogov veljajo omejitve upravičenosti.

5. Glede ukrepov iz člena 3(2), točka (a), te uredbe se pri oceni predlogov glede na merila za dodelitev, kadar je to ustrezno, zagotovi, da so predlagani ukrepi usklajeni z delovnimi načrti za koridor in izvedbenimi akti iz členov 54 in 55 Uredbe (EU) št. 2024/1679 ter da upoštevajo posvetovalno mnenje odgovornega evropskega koordinatorja na podlagi člena 52(9) navedene uredbe.

6. Predloge za nepovratna sredstva predloži ena ali več držav članic ali pa se predložijo z odobritvijo zadevnih držav članic za projekt skupnega interesa ali projekt vzajemnega interesa.

7. Postopki za dodelitev nepovratnih sredstev ali njihovih delov, ki se že v celoti financirajo iz drugih javnih ali zasebnih virov, razen prispevkov Unije v okviru sinergijskih ukrepov iz člena 6, niso upravičeni do financiranja.

8. V programu dela iz člena 110 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 ali dokumentih v zvezi s postopkom dodeljevanja se lahko podrobneje opredelijo merila za upravičenost iz te uredbe ali določijo dodatna merila za upravičenost za določene ukrepe.

Člen 10

Dopolnilna pravila v zvezi z dodeljevanjem nepovratnih sredstev

1. Poleg razlogov za zmanjšanje iz člena 132(4) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 se lahko znesek nepovratnih sredstev zmanjša pod naslednjimi pogoji:

   (a) v zvezi s študijami, kadar se ukrep ni začel izvajati v enem letu po datumu začetka, navedenem v sporazumu o nepovratnih sredstvih;

   (b) v zvezi z deli, kadar se ukrep ni začel izvajati v dveh letih po datumu začetka, navedenem v sporazumu o nepovratnih sredstvih;

   (c) po pregledu napredka v zvezi z ukrepom je ugotovljeno, da je pri izvajanju ukrepa prišlo do tako velikih zamud, da ni verjetno, da bodo cilji ukrepa doseženi.

2. Sporazum o nepovratnih sredstvih se lahko spremeni ali odpove v skladu s pogoji iz odstavka 1.

3. Razpoložljive odobritve za prevzem obveznosti, ki izhajajo iz uporabe odstavka 1 ali 2, se dajo na voljo v okviru tega programa.

4. Brez poseganja v uporabo konkurenčnih postopkov, kadar je to ustrezno v skladu s členom 192(1) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, in poleg postopkov iz člena 198 navedene uredbe se lahko v programu dela iz člena 12 te uredbe, kadar je to ustrezno utemeljeno s sklicevanjem na potrebo po olajšanju dokončanja globalnega projekta, navedejo ukrep in upravičenci ter določi najvišji znesek, do katerega je še možno povabilo za predloge za podaljšanje tekočih ali dokončanih ukrepov v okviru programa, pri čemer se zagotovita enaka obravnava in preglednost v skladu s členom 191 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Dodelitev za tekoče ukrepe je lahko v obliki spremembe prvotnega ukrepa z dodajanjem novih dejavnosti in povečanjem najvišjega prispevka Unije. Odobritve za prevzem obveznosti iz odstavka 3 tega člena se uporabijo za kritje zneskov, ki so v programu dela rezervirani za take dodelitve.

5. Za študije znesek finančne podpore Unije ne presega 50 % skupnih upravičenih stroškov.

6. Za dela, ki se nanašajo na specifični cilj iz člena 3(2), točka (a), znesek finančne podpore Unije ne presega 50 % skupnih upravičenih stroškov. Stopnja sofinanciranja za ukrepe, ki se izvajajo v državah članicah, v katerih je BND na prebivalca nižji od 90 % BND Unije, je takšna, da znesek finančne podpore Unije ne presega 75 % skupnih upravičenih stroškov.

7. Za dela, ki se nanašajo na specifične cilje iz člena 3(2), točka (b), velja naslednje:

   (a) znesek finančne podpore Unije ne presega 50 % skupnih upravičenih stroškov;

(b) pri ukrepih, ki prispevajo k razvoju projektov v skupnem interesu in ki na podlagi dokazov iz člena 18(2) Uredbe (EU) št. 2022/869 zagotavljajo visoko stopnjo zanesljive oskrbe na ravni regije ali celotne Unije ali krepijo solidarnost Unije ali ponujajo zelo inovativne rešitve, se lahko stopnje sofinanciranja iz točke (a) povečajo na največ 75 % skupnih upravičenih stroškov.

8. V vsakem od sektorjev, in sicer prometnem in energetskem sektorju, se kar zadeva dela, ki se izvajajo v najbolj oddaljenih regijah, uporablja posebna najvišja stopnja sofinanciranja v višini 60 %.

9. Podpora, ki jo zagotavlja program, pospešuje ali spodbuja naložbe z odpravljanjem nedelovanja trga ali suboptimalnih razmer za naložbe, in sicer sorazmerno, pri čemer se prepreči podvajanje ali izrivanje, ter spodbuja zasebno financiranje, in ima dodano vrednost Unije.

Člen 11

Čezmejni projekti na področju energije iz obnovljivih virov

1. Komisija vsaj enkrat letno izvede izbor čezmejnih projektov na področju energije iz obnovljivih virov na podlagi meril in postopka, določenih v tem členu, v delegiranem aktu iz odstavka 4 tega člena in z njim povezanem programu dela iz člena 12.

2. Čezmejni projekti na področju energije iz obnovljivih virov bi morali omogočiti prihranek stroškov pri uvajanju energije iz obnovljivih virov po vsej Uniji ali druge koristi za povezovanje sistema, zanesljivost oskrbe, konkurenčnost ali inovacije v primerjavi s podobnim projektom, ki ga je izvedla ena od sodelujočih držav članic ali tretja država sama.

3. V primeru nepovratnih sredstev za dela bi moral vlagatelj dokazati potrebo po odpravi nedelovanja trga ali finančnih ovir, kot so nezadostna komercialna uspešnost, visoki začetni stroški ali pomanjkanje tržnega financiranja.

4. Komisija do (dan, mesec, leto) (ali 12 mesecev po začetku veljavnosti tega akta) sprejme delegirani akt v skladu s členom 14 o dopolnitvi te uredbe z določitvijo specifičnih meril in postopka za izbor čezmejnih projektov na področju energije iz obnovljivih virov.

5. Komisija se lahko odloči, da proračun programa, predviden za čezmejne projekte na področju energije iz obnovljivih virov, dodeli mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, vzpostavljenemu s členom 33 Uredbe (EU) 2018/1999, kadar lahko doseže specifični cilj iz člena 3(2), točka (b)(ii), te uredbe in kadar lahko prispeva k zmanjšanju stroškov kapitala za projekte na področju energije iz obnovljivih virov. Skupni prispevek za obdobje od 1. januarja 2028 do 31. decembra 2034 ne sme preseči 5 % proračuna tega programa, predvidenega za specifične cilje iz člena 3(2), točka (b).

Člen 12

Program dela

1. Program se izvaja s programi dela iz člena 110 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

2. Programi dela po potrebi določijo dejavnosti in z njimi povezane zneske podpore Unije, ki se izvršijo v okviru instrumenta InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost in mehanizmov izvajanja instrumenta Globalna Evropa.

3. Komisija sprejme programe dela z izvedbenimi akti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 15(3).

Člen 13

Delegirani akti

Ob upoštevanju člena 172, drugi odstavek, PDEU se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 15 te uredbe za spremembo Priloge k tej uredbi v zvezi z okvirnim seznamom projektov.

Člen 14

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 11(4) in (13) se prenese na Komisijo za obdobje do 31. decembra 2034.

3. Prenos pooblastila iz člena 11(4) in člena 13 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

   Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

5. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 11(4) in člena 13, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca. Predstavniki tretjih držav ali mednarodnih organizacij ne smejo biti prisotni pri razpravah o zadevah, povezanih s členom 12(3) te uredbe.

Člen 15

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

2. Za zadeve v zvezi s ciljem iz člena 3(2), točka (a), se odbor sestane v naslednji sestavi: IPE – promet.

Za zadeve v zvezi s cilji iz člena 3(2), točka (b), se odbor sestane v naslednji sestavi: IPE – energija.

3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.

4. Kadar je treba pridobiti mnenje odbora na podlagi pisnega postopka, se ta postopek zaključi brez izida, ko v roku za izdajo mnenja tako odloči predsednik odbora ali to zahteva navadna večina članov odbora.

5. V skladu z mednarodnimi sporazumi, ki jih je sklenila Unija, so lahko predstavniki tretjih držav ali mednarodnih organizacij kot opazovalci vabljeni na sestanke odbora pod pogoji, določenimi v njegovem poslovniku, ob upoštevanju varnosti in javnega reda Unije ali njenih držav članic. Predstavniki tretjih držav ali mednarodnih organizacij ne smejo biti prisotni na razpravah o zadevah, povezanih s členom 9 te uredbe.

Člen 16

Sprememba Uredbe (EU) 2024/1679

V členu 48 Uredbe (EU) 2024/1679 se doda naslednji odstavek 3:

„3. Komisija lahko sprejme izvedbeni akt, s katerim določi zahteve glede infrastrukture, ki veljajo za določene kategorije infrastrukture, ki izpolnjuje civilne in obrambne potrebe (v nadaljnjem besedilu: infrastruktura z dvojno rabo).

Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 61(3).“

Člen 17

Razveljavitev

Uredba (EU) 2021/1153 se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2028.

Člen 18

Prehodne določbe

1. Ta uredba ne vpliva na nadaljevanje ali spremembo zadevnih ukrepov do njihovega zaključka v skladu z uredbama (EU) št. 1316/2013 in (EU) 2021/1153, ki se še naprej uporabljata za zadevne ukrepe do njihovega zaključka.

2. Finančna sredstva za program lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med programom in ukrepi, sprejetimi v okviru Uredbe (EU) 2021/1153.

Člen 19

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2028.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament *predsednica*	*Za Svet* *predsednik*

OCENA FINANČNIH POSLEDIC IN DIGITALNIH RAZSEŽNOSTI ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE ... 3
1.1 Naslov predloga/pobude ... 3
1.2 Zadevna področja ... 3
1.3 Cilji ... 3
1.3.1 Splošni cilji ... 3
1.3.2 Specifični cilji ... 3
1.3.3 Pričakovani rezultati in posledice ... 3
1.3.4 Kazalniki smotrnosti ... 3
1.4 Ukrep, na katerega se predlog/pobuda nanaša ... 4
1.5 Utemeljitev predloga/pobude ... 4
1.5.1 Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude ... 4
1.5.2 Dodana vrednost ukrepanja EU (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene tega oddelka je „dodana vrednost ukrepanja EU“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja EU in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same ... 4
1.5.3 Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti ... 4
1.5.4 Skladnost z večletnim finančnim okvirom in možne sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti ... 5
1.5.5 Ocena različnih razpoložljivih možnosti financiranja, vključno z možnostmi za prerazporeditev ... 5
1.6 Trajanje predloga/pobude in finančnih posledic ... 6
1.7 Načrtovani načini izvrševanja proračuna ... 6
2. UKREPI UPRAVLJANJA ... 8
2.1 Pravila o spremljanju in poročanju ... 8
2.2 Upravljavski in kontrolni sistemi ... 8
2.2.1 Utemeljitev načinov izvrševanja proračuna, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol ... 8
2.2.2 Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje ... 8
2.2.3 Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje med stroški kontrol in vrednostjo z njimi povezanih upravljanih sredstev) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku) ... 8
2.3 Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti ... 9
3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE ... 10
3.1 Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice 10

3.2 Ocenjene finančne posledice predloga za odobritve 12
3.2.1 Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za poslovanje 12
3.2.1.1 Odobritve iz izglasovanega proračuna 12
3.2.1.2 Odobritve iz zunanjih namenskih prejemkov 17
3.2.2 Ocenjene realizacije, financirane iz odobritev za poslovanje 22
3.2.3 Povzetek ocenjenih posledic za upravne odobritve 24
3.2.3.1 Odobritve iz izglasovanega proračuna 24
3.2.3.2 Odobritve iz zunanjih namenskih prejemkov 24
3.2.3.3 Odobritve skupaj 24
3.2.4 Ocenjene potrebe po človeških virih 25
3.2.4.1 Financirano iz izglasovanega proračuna 25
3.2.4.2 Financirano iz zunanjih namenskih prejemkov 26
3.2.4.3 Potrebe po človeških virih skupaj 26
3.2.5 Pregled ocenjenih posledic za naložbe, povezane z digitalnimi tehnologijami 28
3.2.6 Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom 28
3.2.7 Udeležba tretjih oseb pri financiranju 28
3.3 Ocenjene posledice za prihodke 29
4. DIGITALNE RAZSEŽNOSTI 29
4.1 Zahteve digitalnega pomena 30
4.2 Podatki 30
4.3 Digitalne rešitve 31
4.4 Ocena interoperabilnosti 31
4.5 Ukrepi v podporo digitalnemu izvajanju 32

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1 Naslov predloga/pobude

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za povezovanje Evrope za obdobje 2028–2034 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 2021/1153.

1.2 Zadevna področja

Evropske strateške naložbe

1.3 Cilji

1.3.1 Splošni cilji

Splošni cilji programa so izgradnja, razvoj, varovanje, posodobitev in dokončanje vseevropskih omrežij v prometnem in energetskem sektorju, olajšanje vojaške mobilnosti znotraj vseevropskih prometnih omrežij, olajšanje čezmejnega sodelovanja na področju energije iz obnovljivih virov ter spodbujanje sinergij med prometnim in energetskim sektorjem.

1.3.2 Specifični cilji

Specifični cilj

Specifični cilji prometnega sektorja v IPE so:

(1) prispevati k razvoju projektov skupnega interesa, ki se nanašajo na medsebojno povezana, interoperabilna, pametna, trajnostna, odporna in multimodalna prometna omrežja v skladu z Uredbo (EU) 2024/1679, zlasti z:

– ukrepi v zvezi s projekti skupnega interesa s čezmejno razsežnostjo za izvajanje vseevropskega prometnega omrežja, vključno z ukrepi na odsekih, ki so okvirno navedeni v Prilogi,

– ukrepi v zvezi s projekti skupnega interesa z razsežnostjo Unije, ki se nanašajo na dokončanje pametnega, odpornega in trajnostnega vseevropskega prometnega omrežja,

– ukrepi v zvezi s projekti skupnega interesa s čezmejno razsežnostjo s tretjimi državami, ki izvajajo vseevropsko prometno omrežje v skladu s členom 9 Uredbe (EU) 2024/1679;

(2) prilagoditi dele vseevropskega prometnega omrežja za dvojno rabo prometne infrastrukture za izboljšanje civilne in vojaške mobilnosti.

Posebni cilji v energetskem sektorju so:

(1) prispevati k razvoju projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa, kot so določeni v členu 18 Uredbe (EU) 2022/869, zaradi spodbujanja dokončanja energetske unije, povezovanja učinkovitega in konkurenčnega notranjega energetskega trga ter čezmejne in medsektorske interoperabilnosti omrežij, pospeševanja razogljičenja gospodarstva, spodbujanja energijske učinkovitosti in zagotavljanja zanesljivosti oskrbe;

(2) olajšati čezmejno sodelovanje na področju energije iz obnovljivih virov s podporo čezmejnim projektom na področju energije iz obnovljivih virov ali konkurenčnim postopkom zbiranja ponudb za nove projekte na področju energije iz

obnovljivih virov v okviru mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, vzpostavljenega na podlagi člena 33 Uredbe (EU) 2018/1999, z namenom doseganja ciljev Unije glede razogljičenja, konkurenčnosti, dokončanja notranjega energetskega trga in zanesljivosti oskrbe na stroškovno učinkovit način.

1.3.3 Pričakovani rezultati in posledice

Navedite, kakšne učinke naj bi imel(-a) predlog/pobuda za upravičence/ciljne skupine.

Cilj IPE na področju prometa je prispevati k dokončanju vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T), s poudarkom na dokončanju jedrnega in razširjenega jedrnega omrežja do leta 2030 in 2040. V tem okviru bo IPE osredotočen zlasti na infrastrukturne projekte z močno čezmejno razsežnostjo. Prispeval bo tudi k uvajanju interoperabilnih in pametnih rešitev za mobilnost v omrežju TEN-T (na primer z uvajanjem evropskih sistemov za upravljanje prometa) in olajšal prehod EU na trajnostno mobilnost (na primer z vzpostavitvijo oskrbe z električno energijo z obale za plovila v pristaniščih TEN-T). IPE lahko poveča tudi povezljivost s tretjimi državami z razvojem čezmejnih odsekov koridorjev TEN-T do držav kandidatk. Poleg tega IPE prilagaja dele TEN-T za dvojno rabo prometne infrastrukture za izboljšanje civilne in vojaške mobilnosti;

IPE – energija je sestavni del okvira politike vseevropskih energetskih omrežij (TEN-E), ki je osredotočen na povezovanje energetskih sistemov držav članic EU. Zagotavlja finančno podporo projektom z največjo dodano vrednostjo za Unijo, ki imajo pomemben čezmejni vpliv. IPE – energija podpira tudi čezmejno sodelovanje na področju energije iz obnovljivih virov s financiranjem ustreznih projektov.

IPE – energija podpira izvajanje ključnih čezmejnih projektov, ki prispevajo k: boljši medsebojni povezanosti električnih in vodikovih omrežij ter omrežij CO_2 držav članic, digitalizaciji energetskih omrežij, razvoju odobalnih omrežij ter vključevanju zmogljivosti za shranjevanje in zmogljivosti elektrolizatorjev v omrežja. S tem se bo omogočilo vključevanje vse večjega deleža obnovljivih virov energije in povezovanje sistemov med nosilci energije, kar bo privedlo do razogljičenja energetskega sistema, zanesljive in cenovno dostopne oskrbe z energijo za odjemalce, boljšega povezovanja trgov ter konkurenčnosti industrije.

IPE z zagotavljanjem podpore čezmejnim projektom neposredno na ravni EU pomaga premagovati težave pri usklajevanju, ki izhajajo iz projektov, povezanih z več območji pravne pristojnosti. S svojim učinkovitim načinom delovanja rešuje nedelovanje trga ter z uporabo celotnega nabora orodij, ki so na voljo na podlagi finančne uredbe, pomaga spodbuditi nadaljnje naložbe in financiranje iz drugih virov, kot so nacionalni proračuni, nacionalni sistemi tarif za energijo in zlasti zasebni sektor. IPE je preizkušen instrument za nosilce čezmejnih infrastrukturnih projektov, saj zagotavlja eno kontaktno točko, en sporazum o nepovratnih sredstvih in en sklop pravil, ki jih je treba upoštevati tudi v zvezi s sistemom spremljanja in revizije.

1.3.4 Kazalniki smotrnosti

Navedite, s katerimi kazalniki se bodo spremljali napredek in dosežki.

Program se izvaja v skladu z Uredbo (EU) [XXX]* Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o smotrnosti], ki določa pravila za spremljanje odhodkov in okvir smotrnosti za proračun. Uredba vsebuje sklop področij ukrepanja s kazalniki, ki se bodo uporabljali za ustrezne naložbe v prometno in energetsko infrastrukturo v okviru IPE.

1.4 Ukrep, na katerega se predlog/pobuda nanaša

☐ Nov ukrep

☐ Nov ukrep na podlagi pilotnega projekta / pripravljalnega ukrepa[30]

☒ Podaljšanje obstoječega ukrepa

☐ Združitev ali preusmeritev enega ali več ukrepov v drug/nov ukrep

1.5 Utemeljitev predloga/pobude

1.5.1 Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude

Na podlagi pozitivnih izkušenj z izvajanjem IPE – promet in IPE – energija od leta 2014 Komisija podaja predlog o nasledniku IPE v okviru priprave večletnega finančnega okvira (VFO) za obdobje po letu 2027. Program se osredotoča na projekte z močno čezmejno razsežnostjo in visoko dodano vrednostjo EU, ki zahtevajo posebno usmerjanje EU za usklajeno izvajanje med državami članicami preko meja.

V prometnem sektorju IPE prispeva k dokončanju jedrnega omrežja vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T) do leta 2030 in razširjenega jedrnega omrežja do leta 2040 z izgradnjo in nadgradnjo infrastrukture, ki je potrebna za nemoteno čezmejno izvajanje prometnih storitev. S tem bo zagotovljeno visoko zmogljivo omrežje za prevoz potnikov in blaga. IPE podpira tudi prilagajanje ustreznih delov omrežja TEN-T zahtevam glede vojaške mobilnosti.

V energetskem sektorju IPE prispeva k razvoju projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa, kot so določeni v členu 18 Uredbe (EU) 2022/869, zaradi spodbujanja dokončanja energetske unije, povezovanja učinkovitega in konkurenčnega notranjega energetskega trga ter čezmejne in medsektorske interoperabilnosti omrežij, pospeševanja razogljičenja gospodarstva, spodbujanja energijske učinkovitosti in zagotavljanja zanesljivosti oskrbe. Poleg tega IPE olajšuje čezmejno sodelovanje na področju energije iz obnovljivih virov s čezmejnimi projekti na področju energije iz obnovljivih virov ali konkurenčnim zbiranjem ponudb za nove projekte na področju energije iz obnovljivih virov v okviru mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov.

Program bi moral biti operativen z začetkom naslednjega VFO v začetku leta 2028. Podrobnosti o izvajanju programa, kot so časovni razporedi razpisov za zbiranje predlogov, njihove teme in okvirni proračun ali podrobna pravila o merilih za upravičenost in dodelitev, bodo določene v programih dela. Zlasti bodo zadnja sredstva IPE – promet dodeljena že v letu 2025, nosilci velikih infrastrukturnih projektov pa se bodo v preostalih letih sedanjega VFO soočali z vrzeljo v financiranju. Zato sta pravočasna uvedba naslednjega IPE in zgodnja dodelitev sredstev EU upravičencem bistvenega pomena.

Glede načina upravljanja za izvedbo programa se predlaga, da se nadaljuje učinkovito ciljno usmerjeno izvajanje, ki ga neposredno upravlja Komisija. Morebiten ponovni prenos pooblastil na izvajalsko agencijo, kot je Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje (CINEA) v okviru sedanjega

[30] V skladu s členom 58(2), točka (a) ali (b), finančne uredbe.

VFO, bo odvisen od izida analize stroškov in koristi ter sprejetja povezanih odločitev.

1.5.2 Dodana vrednost ukrepanja EU (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene tega oddelka je „dodana vrednost ukrepanja EU“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja EU in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.

Člen 171 PDEU Unijo pooblašča, da opredeli projekte v skupnem interesu na področju infrastrukture TEN, medtem ko o načinih izvajanja odločajo države članice. Isti člen Unijo pooblašča, da podpira take projekte interesa ter projekte vzajemnega interesa s tretjimi državami.

Zaradi obsega in vrste težav, ki jih obravnava IPE, je posebno potrebno ukrepanje Unije, saj se težave po naravi nanašajo na celotno Unijo in se lahko učinkoviteje rešijo na ravni Unije, kar prinaša na splošno večje koristi, pospešuje izvajanje in zmanjšuje stroške, če Komisija usklajuje ukrepe držav članic. Financiranje Unije je tudi ustrezno sredstvo za reševanje finančnih izzivov, s katerimi se običajno soočajo čezmejni projekti: zaradi neenakomerne porazdelitve koristi in stroškov projektov med različnimi zadevnimi državami članicami je financiranje teh projektov iz nacionalnih virov namreč oteženo.

Infrastruktura TEN-T in TEN-E: projekti TEN-T in TEN-E zaradi svoje čezmejne narave ustvarjajo znatne pozitivne zunanje učinke na ravni EU in spodbujajo solidarnost med državami članicami, poleg tega pa nosilcem projektov prinašajo tudi posebne izzive zaradi svoje povezanosti z več območji pravne pristojnosti, izzivov pri usklajevanju ter pogosto asimetrične porazdelitve stroškov in koristi. Zato potrebujejo podporo na ravni EU. Za nemoteno vojaško mobilnost po vsej Uniji je potreben tudi instrument, ki usklajuje financiranje med državami članicami.

Energija iz obnovljivih virov: čezmejno sodelovanje med državami članicami ali med državami članicami in tretjimi državami na področju energije iz obnovljivih virov je ključno za doseganje ciljev Unije glede razogljičenja, konkurenčnosti, dokončanja notranjega energetskega trga in zanesljivosti oskrbe na stroškovno učinkovit način. Vendar le nekaj držav članic v svojih končnih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih, predloženih v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999, pojasnjuje, kako nameravajo vzpostaviti okvir za sodelovanje pri skupnih projektih z eno ali več državami članicami. Obstaja tveganje, da bo čezmejno sodelovanje brez finančne pomoči Unije ostalo na suboptimalni ravni.

Pričakovana ustvarjena dodana vrednost EU (naknadno)

IPE zagotavlja dodano vrednost EU z razvojem povezljivosti na področju prometa, energetike in čezmejnega sodelovanja na področju energije iz obnovljivih virov, in sicer z osredotočanjem na javne dobrine z evropsko razsežnostjo in projekte, ki se brez podpore EU ne bi uresničili. Podrobneje, dodana vrednost EU instrumenta IPE je v njegovi zmožnosti:

– usmerjanja javnih in zasebnih finančnih sredstev v cilje politik EU;

– omogočanja ključnih naložb, kadar stroški nastanejo na nacionalni/lokalni ravni, koristi pa se kažejo na evropski ravni;

– pospeševanja prehoda na nizkoogljično, digitalno in odporno infrastrukturo.

Podpora EU iz novega programa IPE se osredotoča na ukrepe, ki prinašajo največjo dodano vrednost EU. Natančneje:

na področju prometa zajema čezmejne odseke in ozka grla predvsem na jedrnem in razširjenem jedrnem omrežju TEN-T ter projekte na prednostnih koridorjih vojaške mobilnosti EU.

Cilj IPE na področju energije je izboljšati čezmejno povezovanje energetskega trga in interoperabilnost energetskih omrežij, razogljičenje, energetsko učinkovitost, odpornost in zanesljivost oskrbe ter olajšati čezmejno sodelovanje na področju energije, vključno z energijo iz obnovljivih virov. Ti čezmejni projekti, ki bodo upravičeni do financiranja iz IPE – energija, predstavljajo manjkajoče povezave pri razvoju popolnoma povezanega in razogljičenega energetskega sistema, saj jih države članice in operaterji na nacionalni ravni ne spodbujajo ali prednostno obravnavajo v zadostni meri. IPE prispeva k uresničevanju teh čezmejnih projektov s podpiranjem sektorskih dejavnosti v obliki študij in del.

1.5.3 Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti

Naknadna ocena IPE za obdobje 2014–2020 in vmesna ocena IPE za obdobje 2021–2027 se izvajata vzporedno, delo pa dobro napreduje.

Predhodne ugotovitve v okviru obeh ocenjevanj IPE potrjujejo, da je bil program do zdaj uspešen. Zasnova instrumenta je primerna za odpravo preteklega pomanjkanja financiranja čezmejne infrastrukture z visoko dodano vrednostjo EU, saj s posebnim instrumentom zagotavlja namenska sredstva za te projekte. Zagotovljena je dobra skladnost z drugimi instrumenti in politikami financiranja EU, zlasti na področju razogljičenja. Njegov model upravljanja z uporabo konkurenčnih razpisov za zbiranje predlogov in neposrednim upravljanjem nepovratnih sredstev preko centralizirane agencije je ustrezen za obravnavo potreb programa in zagotavlja enake pogoje za prijavitelje. Financiranje IPE se dosledno šteje za nujno, saj omogoča izvajanje ključnih prometnih in energetskih projektov, ki bi se sicer soočali z znatnimi zamudami, zmanjšanim obsegom ali pa se zaradi nezadostnega nacionalnega ali zasebnega financiranja sploh ne bi izvedli. IPE poleg neposredne finančne podpore zagotavlja znaten finančni vzvod, saj privablja dodatni javni in zasebni kapital in je strateškega pomena za naložbe.

1.5.4 Skladnost z večletnim finančnim okvirom in možne sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti

Pobuda je del predloga večletnega finančnega okvira za obdobje 2028–2034.

IPE bi se moral osredotočiti na podporo čezmejnim projektom v omrežjih TEN-T in TEN-E, projektom za nemoteno vojaško mobilnost po vsej Uniji ter projektom sodelovanja na področju energije iz obnovljivih virov.

Naložbe držav članic v omrežje TEN-T v okviru njihovih načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva bi morale dopolnjevati naložbe iz IPE, zlasti na nacionalnih odsekih, ki se povezujejo s čezmejnimi povezavami, navedenimi v prilogi IPE, ter za financiranje nacionalne energetske omrežne infrastrukture in proizvodnje energije.

Na področju energije lahko načrti za nacionalna in regionalna partnerstva okrepijo naložbe v energetsko infrastrukturo, ki jih zagotavlja IPE, na primer z naložbami v

energetska sredstva, ki niso čezmejna, vendar so enako pomembna za energetski prehod.

Razširitev koridorjev TEN-T na države kandidatke ter prometne in energetske infrastrukture v tretjih državah bi bilo treba podpreti ob tesnem usklajevanju z instrumentom Globalna Evropa.

V okviru programa Obzorje Evropa se bo še naprej zagotavljala podpora za raziskave in inovacije na področju prometa in energije, hkrati pa bo navedeni program tesno povezan z Evropskim skladom za konkurenčnost, ki zajema razširitev in uvajanje najsodobnejših inovativnih rešitev za razogljičenje, digitalizacijo in odpornost prometa in energije. Evropski sklad za konkurenčnost bo prav tako dopolnjeval IPE z zagotavljanjem možnosti jamstev za infrastrukturne projekte.

1.5.5 Ocena različnih razpoložljivih možnosti financiranja, vključno z možnostmi za prerazporeditev

Čeprav bi tesnejša povezava med financiranjem EU in prednostnimi nalogami politik v okviru načrtov okrepila njihovo čezmejno razsežnost, pri čemer bi se z mehanizmom za usmerjanje zagotovil večji poudarek na čezmejnih projektih z visoko dodano vrednostjo EU, bi bilo izvajanje čezmejnih infrastrukturnih projektov preko načrtov bolj kompleksno in dražje tako za organe držav članic kot za nosilce projektov. Za države članice bi bila uskladitev njihovih naložbenih programov s programi sosednjih držav dolgotrajen postopek med samimi pogajanji o prvotnem načrtu in tudi v primeru morebitnih sprememb. Nemčija bi na primer morala svoj nacionalni načrt uskladiti z osmimi sosednjimi državami članicami, Madžarska pa s petimi. V primerih, ko postopek zamuja v eni ali več državah članicah, lahko to povzroči posredne zamude. Komisija bi lahko ta prizadevanja za usklajevanje sicer podprla, tako med pogajanji kot tudi z zagotavljanjem tehnične pomoči preko načrtov, vendar bi bilo breme za organe držav članic še naprej precejšnje. S tem bi se lahko tudi znatno povečalo upravno breme za nosilce projektov, ki bi morali svoje čezmejne projekte izvajati v okviru več nacionalnih načrtov ter poročati v okviru ločenih sistemov poročanja in revizije (po eden na državo članico).

Kljub temu je bilo v oceni učinka poudarjeno, da bi se lahko z načrti za nacionalna in regionalna partnerstva omogočile dopolnilne naložbe za čezmejne odseke in projekte, ki so velikega pomena za EU. Namenski instrument, ki se izvaja z neposrednim upravljanjem, bo zagotovil, da bodo čezmejni projekti financirani na podlagi konkurenčnega pristopa z izbiro projektov najvišje kakovosti, zrelosti in dodane vrednosti EU. Upravičenci imajo enotno kontaktno točko in enoten postopek za prijavo in izvajanje projekta. Poleg tega Komisija skrbno spremlja projekte.

1.6 Trajanje predloga/pobude in finančnih posledic

☐ **Časovno omejeno**

– ☒ trajanje od 1. 1. 2028 do 31. 12. 2034

– ☒ finančne posledice med letoma 2028 in 2034 za odobritve za prevzem obveznosti ter med letoma 2028 in 2040 za odobritve plačil.

☐ **Časovno neomejeno**

– izvajanje z obdobjem uvajanja med letoma LLLL in LLLL,

– ki mu sledi izvajanje v celoti.

1.7 Načrtovani načini izvrševanja proračuna

☒ **Neposredno upravljanje** – Komisija:

– ☒ z lastnimi službami, vključno s svojim osebjem v delegacijah Unije;

– ☒ preko izvajalskih agencij.

☐ **Deljeno upravljanje** z državami članicami

☒ **Posredno upravljanje**, tako da se naloge izvrševanja proračuna poverijo:

– ☐ tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo

– ☐ mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite)

– ☐ Evropski investicijski banki in Evropskemu investicijskemu skladu

– ☐ organom iz členov 70 in 71 finančne uredbe

– ☒ subjektom javnega prava

– ☐ subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor imajo ti subjekti ustrezna finančna jamstva

– ☐ subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščeni za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki imajo ustrezna finančna jamstva

– ☐ organom ali osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov skupne zunanje in varnostne politike na podlagi naslova V Pogodbe o Evropski uniji ter opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu

– ☐ subjektom s sedežem v državi članici, za katere velja zasebno pravo države članice ali pravo Unije in ki so upravičeni, da se jih v skladu s pravili za posamezni sektor pooblasti za izvrševanje sredstev Unije ali proračunskih jamstev, če so takšni subjekti pod nadzorom subjektov javnega prava ali subjektov zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, in imajo ustrezna finančna jamstva v obliki solidarne odgovornosti nadzornih teles ali enakovredna finančna jamstva, ki so lahko za vsak ukrep omejena na najvišji znesek podpore Unije.

Opombe

Program se izvaja z neposrednim in posrednim upravljanjem v skladu s finančno uredbo. Tako kot v obdobjih 2014–2020 in 2021–2027 bi se lahko večina proračuna izvršila s prenosom na izvajalsko agencijo. V tem primeru bi Komisija neposredno upravljala samo ukrepe za podporo programa.

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1 Pravila o spremljanju in poročanju

Program se izvaja v skladu z Uredbo (EU) [XXX]* Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o smotrnosti], ki določa pravila za spremljanje odhodkov in okvir smotrnosti za proračun, vključno z ureditvami spremljanja, ocenjevanja in poročanja za vse programe.

2.2 Upravljavski in kontrolni sistemi

2.2.1 Utemeljitev načinov izvrševanja proračuna, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol

Program se bo izvajal z neposrednim upravljanjem. Pričakuje se, da bo prenesen na izvajalsko agencijo, medtem ko bo nekatere ukrepe za podporo programa neposredno upravljala Komisija. Vzpostavljena izvajalska agencija CINEA ima potrebno strukturo in postopke, da zagotovi nepretrgano upravljanje IPE.

Program se bo izvajal predvsem z nepovratnimi sredstvi, ki so ustrezen instrument financiranja za obsežne infrastrukturne projekte in projekte proizvodnje energije.

Strategija kontrol bo ustrezno vzpostavljena in bo osredotočena na tri ključne stopnje izvajanja nepovratnih sredstev v skladu s finančno uredbo, in sicer na organizacijo razpisov in izbiro predlogov, ki ustrezajo ciljem politike programa, operativne kontrole, kontrole spremljanja in predhodne kontrole, ki zajemajo izvajanje projektov, javna naročila, predfinanciranje, vmesna in končna plačila ter naknadne kontrole projektov in plačil.

Pričakovano je, da bodo rezultati uspešnosti te strategije kontrole v skladu z metriko, ugotovljeno za zadnjo ponovitev programa:

~ stoodstotno izvrševanje odobritev za prevzem obveznosti in odobritev plačil;

~ 100 % upravičencev pravočasno obveščenih;

~ 100 % pogodb o nepovratnih sredstvih podpisanih pravočasno;

~ 100 % plačil izvedenih pravočasno;

~ tveganje ob plačilu in zaključku na letni ravni pod 2-odstotnim pragom pomembnosti.

2.2.2 Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje

Ugotovljena tveganja ostajajo na splošno enaka kot pri prejšnjih različicah programa:

razvoj ključnih prednostnih nalog (koridorjev, projektov v skupnem interesu), ki je počasnejši od načrtovanega zaradi nezadostnega tržnega uvajanja ali kakovosti predstavljenih projektov;

zamude pri izvajanju projektov;

nerazpoložljivost podatkov o smotrnosti ali težave s kakovostjo podatkov;

morebitne napake ali slabo upravljanje sredstev EU, vključno z morebitnim tveganjem dvojnega financiranja in kompleksnostjo pravil;

zunanja tveganja, ki v bistvenem obsegu vplivajo na infrastrukturo in/ali prednostne naloge, kot so geopolitična tveganja ali večji vremenski dogodki;

zunanja tveganja, ki vplivajo na razpoložljivost financiranja ali tržne razmere, zlasti ob zmanjšanju povpraševanja po infrastrukturi ali ponudbe kreditov, na primer v zadnji finančni krizi.

Pričakuje se, da bodo ključne kontrole, razvite za prejšnjo ponovitev programa, ostale veljavne, s čimer bo zagotovljena pozornost konkurenčnosti nabora projektov, osredotočenosti na cilje politike, zagotavljanju sodelovanja vseh akterjev, ustrezni proračunski prožnosti ter doslednim predhodnim in naknadnim kontrolam.

Tveganja je treba obravnavati tako, da se pozornost posveti konkurenčnosti in pripravi baze projektov z osredotočanjem na prispevke projektov k ciljem politike ter z zagotavljanjem sistematične vključenosti vseh akterjev in ustrezne prilagodljivosti proračuna. Niz predhodnih in naknadnih kontrol bo prilagojen zaznani stopnji tveganj.

Kontrole bodo v ta namen podpirali letna ocena tveganja od spodaj navzgor, sistematična ocena okvira za kontrole, ustrezno poročanje o odstopanjih (register izjem in neskladnosti) in popravljalni ukrepi, sprejeti v skladu s priporočili, ki jih izda Služba za notranjo revizijo, Evropsko računsko sodišče ali organ, odgovoren za razrešnico.

2.2.3 Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje med stroški kontrol in vrednostjo z njimi povezanih upravljanih sredstev) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)

Stroški in koristi kontrol

Ker naj bi največji del programa izvajala izvajalska agencija CINEA, bodo stroški nadzora primerljivi s stroški sedanjega IPE. Pri omejenem številu nepovratnih sredstev, ki jih neposredno izvajajo službe Komisije, bi bili stroški kontrol zaradi nizkih posameznih vrednosti teh nepovratnih sredstev in odsotnosti ekonomije obsega lahko višji.

Za vse projekte, ki jih je upravljala izvajalska agencija, so bili stroški kontrol za sedanji IPE razdeljeni med stroške nadzora na ravni Komisije in stroške operativnih kontrol na ravni izvajalskega organa.

Stroški kontrol na ravni Komisije v obeh zadevnih generalnih direktoratih so ocenjeni[31] na okoli 0,1 % operativnih odobritev plačil na ravni programa.

Cilj teh kontrol je zagotoviti nemoten in učinkovit nadzor nad Agencijo s strani njenih matičnih generalnih direktoratov ter potrebno stopnjo zagotovila na ravni Komisije.

Ob stalnem obsegu bi bilo treba pričakovati, da se bodo stroški nadzora na ravni Komisije zvišali v skladu z razširjenimi zahtevami glede nadzora nad izvajalskimi agencijami in dodatnimi prizadevanji, povezanimi z dajanjem zagotovil glede sprememb programa.

[31] V tej oceni niso vključeni strateški in politični vidiki, ki se nanašajo na program, niti nadzor delegiranih instrumentov IPE.

CINEA predstavlja stabilno kontrolno okolje. Pričakuje se, da bodo stroški nadzora na ravni agencije ostali v razponu, ugotovljenem v obdobju 2021–2024, ali blizu njega (tj. od 0,9 % do 1,3 %). Vendar se lahko zaradi razvoja zmogljivosti, potrebne za prilagoditev spremembam programa ali prilagoditev postopkov nadzora, povečajo stroški kontrol. Koristi kontrol so naslednje:

– preprečitev izbire slabših ali neustreznih predlogov,

– optimizacija načrtovanja in izrabe sredstev EU za ohranitev dodane vrednosti EU,

–zagotavljanje kakovosti sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev, izogibanje napakam pri ugotavljanju istovetnosti pravnih oseb, zagotavljanje pravilnega izračuna prispevkov EU in sprejem potrebnih poroštev za pravilno delovanje nepovratnih sredstev,

– odkrivanje neupravičenih stroškov v fazi plačila,

– odkrivanje napak, ki vplivajo na zakonitost in pravilnost postopkov v fazi revizije.

– povečanje zanesljivosti informacij, ki se predložijo Komisiji.

Preučila se bo priložnost za uvedbo poenostavljenega obračunavanja stroškov, če je ocena stroškov in koristi pozitivna v smislu njihovega učinka na stopnjo napak ter stroške, učinkovitost in uspešnost kontrol.

Ocenjena stopnja napak

Ocenjeno tveganje ob plačilu in zaključku naj bi v obeh primerih ostalo pod 2 % na letni ravni, kar je v enakem razponu kot stopnje napake, ugotovljene za IPE2.

2.3 Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

Generalni direktorati Komisije, odgovorni za ukrepe, financirane na podlagi te uredbe, so zavezani k zaščiti finančnih interesov Unije v skladu s strategijo Komisije na področju boja proti goljufijam COM(2019) 196 final in njenim revidiranim akcijskim načrtom COM(2023) 405 final.

Ukrepi za boj proti goljufijam zajemajo predvsem uporabo preventivnih ukrepov proti goljufijam, korupciji in vsem drugim nezakonitim dejavnostim; učinkovite preglede; povračilo neupravičeno plačanih zneskov, in če se odkrijejo nepravilnosti, učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 in Uredbo (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta.

GD MOVE in GD ENER ter izvajalska agencija CINEA so posodobili svoje strategije na področju boja proti goljufijam in povezane akcijske načrte na ravni GD, ki zajemajo celoten cikel odhodkov, upoštevajoč sorazmernost ter razmerje stroškov in koristi ukrepov, ki naj bi se izvedli, kar omogoča oceno tveganja programa.

Te tri službe bodo zagotovile, da se njihov pristop k obvladovanju tveganja goljufij uporablja za opredelitev področij z visokim tveganjem, pri čemer bodo upoštevale sektorske analize stroškov, ki bodo izvedene na ravni GD, in koristi ter preprečevanje goljufij in delo OLAF na področju analize tveganja.

Upravno spremljanje pogodb, nepovratnih sredstev in s tem povezanih plačil spada na delovno področje CINEA. Strategija na področju boja proti goljufijam se posodablja vsaki dve leti, nazadnje leta 2024. Agencija razvija lastne ukrepe za boj proti

goljufijam, vključno s strategijo naknadne revizije, da oceni zakonitost in pravilnost osnovnih transakcij ter izterja neupravičeno plačane zneske. Izkaze CINEA vsako leto revidira Evropsko računsko sodišče, da ugotovi, ali predstavljajo resnično in pošteno sliko, ter preveri zakonitost in pravilnost osnovnih transakcij (prihodki in odhodki), agencija pa je vsako leto podvržena postopkom Evropskega parlamenta in Sveta EU za razrešnico.

Sporazumi o nepovratnih sredstvih in javnih naročilih, ki jih sklenejo izvajalski generalni direktorati ali CINEA, bodo temeljili na standardnih modelih, ki bodo določali splošne ukrepe za boj proti goljufijam, vključno s pooblastilom za revizijo ter zgoraj omenjenimi pregledi in inšpekcijami na kraju samem. Komisija, njeni predstavniki in Računsko sodišče bodo s pregledom dokumentacije in na kraju samem pristojni za revizijo pri vseh upravičencih do nepovratnih sredstev, izvajalcih in podizvajalcih, ki so prejeli sredstva Unije.

OLAF je pooblaščen za izvajanje pregledov in inšpekcij na kraju samem pri gospodarskih subjektih, ki jih neposredno ali posredno zadeva takšno financiranje, v skladu s postopki iz Uredbe (Euratom, ES) št. 2185/96, da se ugotovi, ali je v povezavi s sporazumom ali sklepom o nepovratnih sredstvih ali pogodbo o financiranju s sredstvi Unije prišlo do goljufije, korupcije ali katerega koli drugega protipravnega ravnanja, ki škodi finančnim interesom Evropske unije. Evropsko javno tožilstvo (EJT) bo imelo potreben dostop za izvajanje svojih pristojnosti v skladu z Uredbo Sveta (EU) 2017/1939.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1 Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice – Obstoječe proračunske vrstice

Po vrstnem redu razdelkov večletnega finančnega okvira in proračunskih vrstic

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	številka	dif./nedif.[32].	držav Efte[33]	držav kandidatk in potencialnih kandidatk[34]	drugih tretjih držav	drugi namenski prejemki

- Zahtevane nove proračunske vrstice

Po vrstnem redu razdelkov večletnega finančnega okvira in proračunskih vrstic

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	številka	dif./nedif.	držav Efte	držav kandidatk in potencialnih kandidatk	drugih tretjih držav	drugi namenski prejemki
2	05 01 01 Odhodki za podporo za IPE (promet, energetika, vojaška mobilnost)	/nedif.	Ne	Da	Da	Ne
2	05 02 01 01 IPE – promet	dif.	Ne	Da	Da	Ne
2	05 02 01 02 IPE – vojaška mobilnost	dif.	Ne	Da	Da	Ne
2	05 02 02 – IPE – energija	dif.	Ne	Da	Da	Ne

[32] Dif. = diferencirana sredstva / nedif. = nediferencirana sredstva.
[33] Efta: Evropsko združenje za prosto trgovino.
[34] Države kandidatke in po potrebi potencialne kandidatke z Zahodnega Balkana.

3.2 Ocenjene finančne posledice predloga za odobritve

3.2.1 Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za poslovanje

– ☐ Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za poslovanje

– ☒Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za poslovanje, kot je pojasnjeno v nadaljevanju

3.2.1.1 Odobritve iz izglasovanega proračuna

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira	številka	2

			Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	**VFO 2028–2034 SKUPAJ**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Odobritve za poslovanje										
05 02 01 01 IPE – promet	Obveznosti	(1a)	4,282	4,455	4,637	4,825	4,517	5,220	5,428	**33,864**
	Plačila	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
05 02 01 02 IPE – vojaška mobilnost	Obveznosti	(1b)	2,842	2,899	2,609	2,483	2,533	2,214	2,071	**17,651**
	Plačila	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
05 02 02 IPE – energija	Obveznosti	(1b)	3,782	3,936	4,096	4,261	4,432	4,610	4,795	**29,912**
	Plačila	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov										
05 01 01	Odhodki za podporo za IPE (promet, energetika, vojaška mobilnost)	(3)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**

Odobritve SKUPAJ	obveznosti	= 1a + 1b + 3	10,906	11,290	11,342	11,569	11,982	12,045	12,294	**81,428**
za GD MOVE/ENER	Plačila	= 2a + 2b + 3								

Razdelek večletnega finančnega okvira	**4**	„Upravni odhodki“[35]

GD		Leto **2028**	Leto **2029**	Leto **2030**	Leto **2031**	Leto **2032**	Leto **2033**	Leto **2034**	**VFO 2028–2034 SKUPAJ**
• Človeški viri		11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	**81,704**
• Drugi upravni odhodki		114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	**798,000**
GD MOVE/ENER SKUPAJ		**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**879,704**

[35] Potrebne odobritve je treba določiti na podlagi povprečnih letnih stroškov, ki so na voljo na ustrezni spletni strani BUDGpedie.

Odobritve iz RAZDELKA 4 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	(obveznosti skupaj = plačila skupaj)	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**879,704**

		Leto **2028**	Leto **2029**	Leto **2030**	Leto **2031**	Leto **2032**	Leto **2033**	Leto **2034**	**VFO 2028–2034 SKUPAJ**
Odobritve iz RAZDELKOV od 1 do 4 večletnega finančnega okvira	obveznosti								
večletnega finančnega okvira	plačila								

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

3.2.2 Ocenjene realizacije, financirane iz odobritev za poslovanje (se ne izpolnjuje za decentralizirane agencije)

Kazalniki učinkov in rezultatov za namen spremljanja napredka in dosežkov tega programa ustrezajo skupnim kazalnikom iz Uredbe (EU) [XXX]* Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o smotrnosti].

3.2.3 Povzetek ocenjenih posledic za upravne odobritve

– ☐ Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve upravne narave

– ☒ Za predlog/pobudo so potrebne odobritve upravne narave, kot je pojasnjeno v nadaljevanju

3.2.3.1 Odobritve iz izglasovanega proračuna

IZGLASOVANE ODOBRITVE	Leto **2028**	Leto **2029**	Leto **2030**	Leto **2031**	Leto **2032**	Leto **2033**	Leto **2034**	**2028–2034 SKUPAJ**
RAZDELEK 4								
Človeški viri	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	**81,704**
Drugi upravni odhodki	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	**798,000**
Seštevek za RAZDELEK 4	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**879,704**
Odobritve zunaj RAZDELKA 4								
Človeški viri	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Drugi odhodki upravne narave	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 4	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
SKUPAJ	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

==========

==========

Potrebe po odobritvah za človeške vire in druge odhodke upravne narave se krijejo z odobritvami generalnega direktorata, ki so že dodeljene za upravljanje ukrepa in/ali so bile prerazporejene znotraj generalnega direktorata, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu generalnemu direktoratu dodelijo v postopku letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

3.2.4 Ocenjene potrebe po človeških virih

– ☐ Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri

– ☒ Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju

3.2.4.1 Financirano iz izglasovanega proračuna

Ocena, izražena v ekvivalentu polnega delovnega časa

IZGLASOVANE ODOBRITVE	Leto **2028**	Leto **2029**	Leto **2030**	Leto **2031**	Leto **2032**	Leto **2033**	Leto **2034**
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)							
20 01 02 01 (sedež in predstavništva Komisije)	61	61	61	61	61	61	61
20 01 02 03 (delegacije EU)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01(posredne	0	0	0	0	0	0	0

raziskave)							
01 01 01 11 (neposredne raziskave)	0	0	0	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite)	0	0	0	0	0	0	0
• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa)							
20 02 01 (PU in NNS iz splošnih sredstev)	2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (PU, LU, NNS in MSD na delegacijah EU)	0	0	0	0	0	0	0
Vrstica za upravno podporo – na sedežu	0	0	0	0	0	0	0
Vrstica za upravno podporo – na delegacijah EU	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02(PU in NNS za posredne raziskave)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (PU in NNS za neposredne raziskave)	0	0	0	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite) – iz razdelka 7	0	0	0	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite) – zunaj razdelka 7	40	40	40	40	40	40	40
SKUPAJ	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

3.2.4.3 Potrebe po človeških virih skupaj

IZGLASOVANE ODOBRITVE + ZUNANJI NAMENSKI PREJEMKI SKUPAJ	Leto **2028**	Leto **2029**	Leto **2030**	Leto **2031**	Leto **2032**	Leto **2033**	Leto **2034**
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)							
20 01 02 01 (sedež in predstavništva Komisije)	61	61	61	61	61	61	61
20 01 02 03 (delegacije EU)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01(posredne raziskave)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (neposredne raziskave)	0	0	0	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite)	0	0	0	0	0	0	0
• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa)							
20 02 01 (PU in NNS iz splošnih sredstev)	2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (PU, LU, NNS in MSD na delegacijah EU)	0	0	0	0	0	0	0

Vrstica za upravno podporo	– na sedežu	0	0	0	0	0	0	0
	– na delegacijah EU	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02(PU in NNS za posredne raziskave)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (PU in NNS za neposredne raziskave)		0	0	0	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite) – iz razdelka 4		0	0	0	0	0	0	0
Odhodki za podporo sekretariatu za oceno uspešnosti		40	40	40	40	40	40	40
SKUPAJ		**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

Glede na splošno obremenjenost v razdelku 4, tako v smislu obsega osebja kot v smislu obsega odobritev, se potrebe po človeških virih krijejo z osebjem generalnega direktorata, ki je že dodeljeno za upravljanje ukrepa in/ali je bilo prerazporejeno znotraj generalnega direktorata ali drugih služb Komisije.

Osebje, potrebno za izvajanje predloga (v ekvivalentu polnega delovnega časa):

•	**Obstoječe osebje na voljo v službah Komisije**	• **Izredno dodatno osebje***		
•	•	• **financirano iz razdelka 7 ali odobritev za raziskave**	• **financirano iz vrstice BA**	• **financirano s pristojbinami**
Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom	61		n. r.	
Zunanji sodelavci (PU, NNS, AU)	32		10*	

*10 novih EPDČ ustreza 10 delovnim mestom, ki jih bo sekretariat za oceno uspešnosti prejel leta 2028 v okviru proračunske vrstice 02 01 21 02, kot sta se dogovorila sozakonodajalca med pogajanji o Uredbi (EU) 2024/2803 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2024 o izvajanju enotnega evropskega neba (prenovitev).

Opis nalog:

Uradniki in začasni uslužbenci	• Razvoj politik in strategija • Podpora regionalnim in tematskim forumom pri opredelitvi projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa • Usklajevanje in povezovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi (državami članicami, tretjimi državami, drugimi generalnimi direktorati in drugimi

	institucijami EU, tematskimi in regionalnimi forumi itd.) • Razvoj programa dela • Postopek izbora • Upravljanje letnih razpisov za zbiranje predlogov in izbiranje projektov za finančno podporo EU • Operativno in finančno upravljanje projekta • Ocene
Zunanji sodelavci	• Podpora regionalnim in tematskim forumom pri opredelitvi projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa • Podpora izbirnim postopkom • Podpora upravljanju letnih razpisov za zbiranje predlogov in izbiranje projektov za finančno podporo EU • Podpora finančnemu upravljanju in projektnemu vodenju • Podpora organizacijam za ocene

3.2.5 Pregled ocenjenih posledic za naložbe, povezane z digitalnimi tehnologijami

Odobritve za digitalno in IT področje SKUPAJ	Leto **2028**	Leto **2029**	Leto **2030**	Leto **2031**	Leto **2032**	Leto **2033**	Leto **2034**	**VFO 2028–2034 SKUPAJ**
RAZDELEK 4								
Odhodki za IT* (na ravni organizacije)	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	**5,915**
Seštevek za RAZDELEK 4	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**5,915**
Odobritve zunaj RAZDELKA 4								
Odhodki za IT za operativne programe (v okviru politik)	14,23	14,59	14,967	15,364	15,78	16,217	16,675	**107,823**
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 4	**14,23**	**14,59**	**14,967**	**15,364**	**15,78**	**16,217**	**16,675**	**107,823**
SKUPAJ	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**113,738**

*Odhodki za IT v okviru razdelka H4 so bili izračunani v skladu z navodili GD BUDG: število EPDČ, pomnoženo z 8 200 EUR na EPDČ.

3.2.6 Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom

Predlog je skladen s predlogom za VFO za obdobje 2028–2034.

V predlogu/pobudi:

– ☒ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb

– ☐je načrtovano sofinanciranje tretjih oseb, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	Leto **2028**	Leto **2029**	Leto **2030**	Leto **2031**	Leto **2032**	Leto **2033**	Leto **2034**	Skupaj
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo								
Sofinancirane odobritve SKUPAJ								

3.3 Ocenjene posledice za prihodke

– ☒ Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.

– ☐ Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

  – ☐ za lastna sredstva

  – ☐ za druge prihodke

  – ☐ Navedite, ali so prihodki dodeljeni za odhodkovne vrstice

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Odobritve na voljo za tekoče proračunsko leto	Posledice predloga/pobude[36]						
		leto **2028**	leto **2029**	leto **2030**	leto **2031**	leto **2032**	leto **2033**	leto **2034**
Člen …….								

Za namenske prejemke navedite zadevne odhodkovne proračunske vrstice.

Druge opombe (npr. metoda/formula za izračun posledic za prihodke ali druge informacije).

4. DIGITALNE RAZSEŽNOSTI

4.1 Zahteve digitalnega pomena

Instrument za povezovanje Evrope (IPE) bo še naprej podpiral informacijska orodja, ki so se izkazala za ključna za učinkovito in pregledno upravljanje projektov. Pri tem so ključnega pomena orodja, kot so enotno območje izmenjave elektronskih podatkov (SEDIA), eGrants, TENtec, Map-IT, EMI-ECS, QlikSense (ali druga rešitev za poslovne informacije in podatkovno analitiko, ki podpira vizualizacijo, raziskovanje in analizo

[36] Pri tradicionalnih lastnih sredstvih (carine, prelevmani na sladkor) se navedejo neto zneski, tj. bruto zneski po odbitku 20 % stroškov pobiranja.

podatkov), platforma za preglednost (TP Viewer), CIRCABC, EUSurvey in ARACHNE. Poleg tega bo IPE še naprej podpiral izvajanje dejavnosti Komisije, povezanih z različnimi informacijskimi sistemi in okolji za izmenjavo informacij, ki jih zahtevajo zakonodaja in pobude EU, kot so ESSKY, PRIME KPI, EMSWe, eFTI itd.

SEDIA preko portala za financiranje in razpise zagotavlja enotno vstopno točko za postopke financiranja in javnega naročanja, centralizira podatke udeležencev in zmanjšuje ročno delo. Sistem eGrants pokriva celoten življenjski cikel nepovratnih sredstev ter zagotavlja doslednost in sledljivost. Map-IT omogoča vnos kvalitativnih in kvantitativnih projektnih kazalnikov za podporo tematskemu poročanju in poročanju po državah. CIRCABC omogoča skupno upravljanje dokumentov z nadzorom nad različicami in večjezičnim dostopom. EUSurvey se uporablja za strukturirano zbiranje podatkov, medtem ko ARACHNE izboljšuje spremljanje projektov z odkrivanjem morebitnih tveganj goljufij na podlagi obogatenih podatkov in kazalnikov tveganja.

TENtec, tj. informacijski sistem za vseevropsko prometno omrežje (TEN-T), zagotavlja interaktivne zemljevide in ažurna poročila za podporo preglednosti, informiranemu odločanju in ozaveščanju javnosti. Zbira in shranjuje geografske, finančne in pretekle podatke o infrastrukturi prometnega omrežja EU in njenih sosednjih držav za namene načrtovanja, političnega odločanja in spremljanja izvajanja programa TEN-T. TENtec je sistem, ki se zahteva z Uredbo (EU) 2024/1679. V sodelovanju z državami članicami in deležniki zagotavlja celovit pregled politike TEN-T, pomaga pri spremljanju projektov ter podpira modeliranje prometa in prihodnje načrtovanje. Vključuje tudi podatke o vojaški mobilnosti in infrastrukturi za alternativna goriva, ki sta podlaga za ustrezne politične prednostne naloge, ter omogoča vključevanje različnih vrst podatkov o politikah, ki zahtevajo geolokacijo.

Evropska opazovalnica za alternativna goriva, povezana s TENtec, je ključno informacijsko orodje za podporo spremljanju prehoda na trajnostno mobilnost, kot je na primer določeno v Uredbi (EU) 2023/1804 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva. Zagotavlja celovite, ažurne podatke in statistike o infrastrukturi za alternativna goriva, uporabi vozil in nacionalnih ukrepih politike po vsej EU. Je informacijsko orodje, ki podpira izvajanje pravnih obveznosti iz Uredbe (EU) 2023/1804, kot je skupna točka dostopa do podatkov o alternativnih gorivih na ravni EU.

EMI-ECS je informacijsko orodje, ki se uporablja za izbiro in sklepanje pogodb z zunanjimi strokovnjaki, ki sodelujejo pri ocenjevanju predlogov. QlikSense je orodje, ki se uporablja za statistiko in spremljanje projektov. Platforma za preglednost in njen pregledovalnik (t. i. TP Viewer) sta orodji, ki se uporabljata za zagotavljanje informacij in statističnih podatkov o financiranih projektih javnosti.

Platforma za enotno evropsko nebo (ESSKY) podpira deležnike pri izvajanju načrta izvedbe in ureditve pristojbin na enotnem evropskem nebu. Omogoča dostop do ustreznih informacij preko knjižnic in ponuja funkcijo za predložitev dokumentov.

Sistem ključnih kazalnikov uspešnosti platforme za upravljavce železniške infrastrukture v Evropi (PRIME KPI) omogoča spremljanje ključnih kazalnikov uspešnosti, povezanih z železniškim prometom. Upravljavcem infrastrukture zagotavlja platformo za poročanje.

Sistem EU za upravljanje varnostnih poverilnic C-ITS (EU CCMS) podpira uvajanje sistemov in tehnologij C-ITS v Evropi. Temelji na osrednjih elementih za podporo varni interoperabilnosti na evropski ravni. Direktiva 2010/40/EU o inteligentnih prometnih sistemih opredeljuje vloge Komisije v sistemu EU CCMS.

Evropsko okolje enotnega okenca za pomorski sektor je bilo vzpostavljeno z Uredbo

(EU) 2019/1239 in predstavlja pravni ter tehnični okvir za usklajevanje izmenjave upravnih formalnosti med pomorskimi deležniki in organi med postankom v pristanišču v EU. Sestavlja ga mreža nacionalnih enotnih okenc za pomorski sektor, ki jo dopolnjujejo skupne informacijske komponente in storitve, ki jih upravlja Komisija.

Okolje za izmenjavo elektronskih informacij o prevozu blaga (eFTI) je decentralizirana informacijska arhitektura na ravni EU, vzpostavljena z Uredbo (EU) 2020/1056. Podpira izmenjavo informacij med prevozniki in pristojnimi organi za preverjanje skladnosti s šestimi uredbami in direktivami EU ter več kot 170 nacionalnimi pravnimi akti, ki urejajo tovorni promet v državah članicah.

Rešitev Galileo Green Lane spremlja prometne razmere na mejnih prehodih TEN-T za cestni tovorni promet in potovalni čas za železniški tovorni promet na koridorjih TEN-T. Mejnim uslužbencem in prevoznikom zagotavlja vpogled v razmere na meji, kar jim omogoča, da vidijo, katere meje so bolj obremenjene. Galileo Green Lane omogoča, da meje izpolnjujejo zahteve „zelenega pasu“, kar omogoča pretok prometa v manj kot 15 minutah.

Evropski podatkovni prostor za mobilnost (EMDS) bi moral omogočati odkrivanje in izmenjavo podatkov iz obstoječih in prihodnjih virov podatkov o prometu in mobilnosti. Komisija je v sporočilu o evropskem podatkovnem prostoru za mobilnost (COM(2023) 751 final) poudarila, da je eden glavnih sestavnih delov (meta)podatkovni portal, na katerem bi lahko vsi ustrezni podatkovni ekosistemi dajali v souporabo metapodatke o vrstah podatkov, ki jih upravljajo, in ustreznih pogojih dostopa.

4.2 Podatki

Digitalna orodja, ki jih podpira IPE, so zelo različne narave in se nanašajo na različne načine prevoza in različne akterje, ki izmenjujejo informacije (službe Komisije, upravičenci, nacionalni organi, poslovni partnerji itd.). Zato se s temi orodji obdeluje tudi širok nabor različnih podatkov. Na splošno upoštevajo načelo „samo enkrat“ in tako zagotavljajo največjo možno ponovno uporabo podatkov ter preprečujejo ponavljajoči se vnos podatkov, hkrati pa podatke izmenjujejo varno in zanesljivo.

4.3 Digitalne rešitve

Vsa opisana orodja so zasnovana za spodbujanje skladnosti, povečanje učinkovitosti in zagotavljanje interoperabilnosti, s čimer se krepi splošna kakovost postopkov, na katerih temeljijo storitve Komisije v zvezi z IPE, ter podpirajo nemoteno izvajanje enotnega trga.

4.4 *Ocena interoperabilnosti*

Vsa opisana digitalna orodja deležniki že uporabljajo. Izkazujejo visoko interoperabilnost s standardiziranimi tehnikami izmenjave informacij.

Za evropski podatkovni prostor za mobilnost Komisija pripravlja podrobnosti glede njegove uvedbe.

4.5 Ukrepi v podporo digitalnemu izvajanju

Opisana digitalna orodja delujejo učinkovito, vse prihodnje spremembe ali izboljšave pa bodo uvedene nadzorovano in postopno, da se zagotovi kontinuiteta in preprečijo motnje v

delovanju ali izvajanju Uredbe.